

İTALYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ	23
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	31
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	44
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	48

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

1 Ocak 1958 tarihinden bu yana Avrupa Birliği (AB) üyesi olan İtalya, AB ortak ticaret politikasını benimsemiŐ ve AB'nin ortak gümrük tarifesini uygulamaya koymuştur. Buna bağlı olarak AB ve AB Gümrük Birliği üyesi ölkelerden İtalya'ya yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. AB dışı ölkelerden ithal edilen ürünler için AB'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. AB'ye üye ölkelerden yapılan ithalatta izin ve miktar sınırlaması yoktur.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ölkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ölkeler üçüncü ölkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ölkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ölkelerce ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTIP kodu, GeliŐ/Varış Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzöklere ulaşılabilir. Ürünün GTIP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmiŐ ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmiŐ ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

Access2Market üye ölkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük Vergilerine;
- Menşe Kurallarına;
- Yürürlükteki Diğer Vergilerine;
- İthalat Prosedürlerine;
- Ürüne ilişkin Teknik Gerekliliklere;
- Dış Ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>)

AB dışı lkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>)

ye lkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>)

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>)

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/events-access2markets>)

Ayrıca, AB tarafından nc lkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>).

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki lke ve En Az Gelişmiş lkelere (EAG) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli lkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan lkeler için tarifeleri sınırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş lkelerden gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı lkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

Avrupa Yeşil Mutabakatı:

Avrupa Yeşil Mutabakatı

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](#)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaşırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için ["Fit for 55" \(55'e Uyum\) mevzuat değişikliği paketi](#)² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi [Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir](#)³ (SKDM/CBAM). Mekanizma, 2026 yılından itibaren ilk aşamada çelik, alüminyum, çimento, gübre, hidrojen ve elektrik ithalatında, AB Emisyon Ticaret Sistemi'nde (ETS) geçerli haftalık ortalama karbon ücretleri üzerinden ilgili ürünlerin üretimi aşamasında salınan emisyon miktarına göre hesaplanacak karbon fiyatına tabi tutulmasını düzenlemektedir. 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasında uygulanacak geçiş döneminde ise AB ülkelerindeki ithalatçıların mevzuat kapsamına giren ürünler için gömülü emisyonları ve varsa menşe ülkelerde ödenen karbon ücretlerini raporlaması gerekecektir. Ekim 2023 tarihi itibarıyla başlatılan SKDM raporlama uygulamasına ihracatçılarımızın hızlı adaptasyonunu sağlamak için söz konusu uygulamaya başlangıçta tabii olacak olan demir-çelik, alüminyum ve çimento sektörleri özelinde bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, SKDM konusunda on-line bilgilendirmeler yapılmakta olup kayıtlar ve sunumlar [Bakanlığımız sosyal medya hesaplarından](#)⁴ paylaşılmaktadır.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise ilgili tüm ürün mevzuatına etki edecek olan dögüsel ekonomidir. Bu ana tema altında, 10 Mart 2020 tarihinde [Yeni Sanayi Stratejisi](#)⁵, 11 Mart 2020 tarihinde ise [Dögüsel Ekonomi Eylem Planı](#)⁶ açıklanmıştır. Böylece AB, hammadde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair dögüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceğini açıklamış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Gümrük Birliği kapsamında ülkemizde uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan [Sürdürülebilir Ürün İnisiyatifi](#)⁷ ile gıda, yem ve

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

⁴ <https://www.youtube.com/@ticaret/search?query=skdm>

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_416

⁶ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

⁷ https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/sustainable-products/about-sustainable-products_en

medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede açıklanan [Yeni Eko-Tasarım Tüzüğü Taslağı](#)⁸ ile ürünlerin AB piyasasına arzı için karşılaması gereken standartların sürdürülebilirlik ekseninde şekillendirilmesi, ürünlerin hammadde tedarikinden, üretim, tüketim ve atık aşamasına kadar daha dayanıklı, karbon salımı düşük, geri dönüştürülebilir olmasına yönelik AB düzeyinde ortak kurallar oluşturulması, ürüne ilişkin bilgilerin tüketici, piyasa gözetimi otoriteleri, geri dönüşüm sektörüncce kolayca ulaşılabilir olmasını sağlamak üzere ürüne eşlik edecek “dijital ürün pasaportları” geliştirilmesi, zorunlu yeşil kamu alımları kriterleri getirilmesi amaçlanmıştır.

2024 yılı içinde yasalması öngörülen Eko-Tasarım Tüzüğü’nde belirlenen esaslara uygun olarak 2024-2027 döneminde demir-çelik, alüminyum, tekstil ve konfeksiyon, mobilya (yatak döşeği dahil), lastik, deterjan, boya, yağlar, kimyasallar, bilgi teknolojileri ürünleri ve diğer elektroniklerde AB pazarına giriş için eko-tasarım mevzuatlarının açıklanması beklenmektedir.

Öte yandan, AB’nin yeşil mutabakat hedefleri doğrultusunda mevzuat çalışmaları devam etmekte olup, [Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü](#)⁹, Gıda ile Temas Eden Geri Dönüştürülmüş Plastik Tüzüğü, Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü yasalması olup, [yapı malzemeleri](#)¹⁰, [ambalaj ve ambalaj atıkları](#)¹¹, [döngüsel araç tasarımına](#)¹² ilişkin yasama süreci devam etmektedir.

AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü Taslağı](#)¹³ ile AB içinde toplanan atıkların öncelikli olarak AB içinde kullanılması amacıyla atık sevkiyatlarına kısıtlamalar getirilmesi öngörülmektedir. [Atık Çerçeve Direktifinin Revizyonu](#)¹⁴ ile ise, AB içindeki atıkların kaynağında ayrı toplanması amacıyla Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu uygulamasının tüm sektörlerge genişletilmesi amaçlanmış, bu çerçevede 2025 yılı itibarıyla tekstil ve konfeksiyon atıklarının ayrı toplanmasının zorunlu olması öngörülmüştür.

AB bir taraftan üçüncü ülkelere yönelik atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

AB tarafından önümüzdeki dönemde açıklanacak mevzuat tasarımları ile açıklanan tasarımların son durumlarına ilişkin bilginin [Döngüsel Ekonomi Eylem Planı](#)¹⁵ sayfasından takibi mümkündür.

**AB Yeşil Mutabakatı kapsamındaki güncel gelişmeler ve AB Kurumlarınca yayımlanan bilgi/belgeler hakkında bilgiye erişmek için Bakanlığımız web sitesindeki [“Yeşil Mutabakat”](#) bölümünü¹⁶ takip ediniz.

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/05/products-fit-for-the-green-transition-council-and-parliament-conclude-a-provisional-agreement-on-the-ecodesign-regulation/>

⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.191.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A191%3ATOC

¹⁰ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5762-2024-REV-1/en/pdf>

¹¹ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-packaging-and-packaging-waste_en

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023PC0451>

¹³ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/11/17/waste-shipments-council-and-parliament-reach-agreement-on-more-efficient-and-updated-rules/>

¹⁴ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-targeted-revision-waste-framework-directive_en

¹⁵ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

¹⁶ <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat>

İthalat Rejimi

AB dışı ülkelerden yapılan sanayi ürünleri ithalatında bazı istisnaların haricinde İtalya serbest ticaret politikasını izlemektedir. Bu istisnalardan biri, bazı ülkelerden daha önceden belirlenmiş ürünlerin ithalatında miktar kısıtlamaları ve kontrol önlemleri uygulanmasını içermektedir. Bu tür kısıtlamalara konu olan ürünler arasında tekstil ürünleri, eldiven, ayakkabı, porselen, cam ve seramik mamuller, çelikten mamul ürünler, oyuncaklar, bazı kimyasal ürünler yer almaktadır. Diğer taraftan yasaklı maddeler, ateşli silahlar, patlayıcılar ve cephanesi gibi bazı maddelerin ithalatı özel lisanslara tabidir.

Kesin ithalat, malları etkileyen tüm gümrük vergilerinin ödenmesini içerir ve operatörün AB dışı bir ülkeden gelen malları herhangi bir gümrük veya vergi bağından serbest bırakmasına izin verir. Serbest dolaşım rejimi ile AB dışı mallar, Birlik statüsüne sahiptir. Bu rejim, Avrupa Birliği'ne girişte yapılan bir giriş beyanını gerektirir.

İthalatta Gümrük operasyonu aşağıdaki faaliyetleri içerir:

- Ticari politika önlemlerinin uygulanması (ithalat lisanslarının doğrulanması, yasakların olmaması, kotaların varlığı ve kapasitesi vb.),
- Malların ithalatı için gerekli diğer formalitelerin tamamlanması (sıhhi, bitki sağlığı kontrolleri vb.),
- Topluluk mevzuatına göre yasal olarak ödenmesi gereken vergilerin uygulanması,
- Mallar ayrıca, ulusal mevzuatta öngörülen iç vergilendirmenin yerine getirilmesiyle ulusal topraklarında tüketime yönelik ise, ithal edilebilirler.

Üçüncü ülkelerden İtalya'ya ithal edilen ürünleri kontrol etmekle görevli yetkili makam Ekonomi ve Maliye Bakanlığı nezdindeki Gümrük ve Tekel Kurumu'dur:

İtalya Gümrük ve Tekel İdaresi (Agenzia delle Dogane e dei Monopoli)

Adres: Via M. Carucci, 71 I-00143 Roma

Tel: (+39) 06 50241

Link: <https://www.adm.gov.it/portale/home>

Gümrük Temsili:

Doğrudan Temsil: Başka bir kişi adına ve hesabına hareket eden temsilciler.

Dolaylı Temsil: Kendi adına ancak başkasının hesabına hareket eden temsilcilerdir. Gümrük müşavirleri ve acenteler dolaylı temsil durumunda, mal sahibi ile birlikte ve ortak ve müteselsil sorumlulukları vardır. İtalya Gümrük Kanunu tarafından düzenlenen "gümrük asistans merkezleri (CAD)", bir sicile kayıtlı gümrük müşavirleri arasında en az üç yıl süreyle kurulan şirketlerdir.

Gümrük Asistans Merkezleri (CAD)'in Görev ve Yetkileri:

- Kendilerine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında elde edilen ve işlenen verilerin yeminli beyanını sağlamak,
- Yeminli beyanla kastedilen; sunulan belgelerin tam doğru ve düzenli/olağan olduğunun beyan edilmesidir,

- Yetkilendirilmeleri durumunda, faaliyet ve yükümlülüklerini mali/vergi temsilcisi olarak yerine getirilmesi,
- Serbest depolar, serbest bölgeler ve ilgili malların taşınması ile ilgili olarak, onları görevlendirenler adına AB mevzuatının gerektirdiği kayıtları ve hesapları tutmak,
- AB mevzuatının gerektirdiği kayıtları ve hesapları tutmak,
- Operatörler adına gümrük işlemlerine konu malların serbest bırakılması.

CAD Aracılığıyla İşlemlerin Prosedürü:

1. İlgili taraflar, içerisinde yer alan verilerin onaylanması için CAD'a bir beyan sunar. Sağlanan verilerin / belgelerin resmîyeti ve / veya doğruluğu hakkında şüpheler olması durumunda, CAD'lar gerekçesi ile birlikte bir belge sağlamayı reddedebilir.
2. Ticari dokümantasyon üzerinde CAD tarafından resmi kontrol.
3. Gümrüklere sunulan ve bunları kabul eden ve görülmeye konu olabilecek beyannameler (<https://www.adm.gov.it/portale/web/saisa/-/rappresentanza-in-dogana>)

Ayrıca, İtalya'da faaliyet gösteren, gümrük müşavirlerinin listesinin yer aldığı ulusal sicil aşağıda sunulmaktadır:

(<https://www.cnsd.it/il-consiglio-nazionale/albo-nazionale>)

İthalat Lisansları:

“Demir, Çelik ve Alüminyum Ürünler için İthalat Lisansı” vermekle yetkili makam İtalya Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı’dır:

İtalya Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı (Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation/MAECI)

Avrupa ve Uluslararası Ticaret Politikası Genel Müdürlüğü (Direzione Generale Per l’Europa E La Politica Commerciale Internazionale)

Tel: +39 06 3691 8775 Fax +39 06 3691 7151

V.Daire- AB Sektörel Politikaları (Demir-Çelik Sektörü)

“Tarım Ürünleri İthalat Lisansları” için yetkili makam İtalyan Dışişleri Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Dış Ticaret Politikası Genel Müdürlüğüdür:

İtalya Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı (Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation/MAECI)

Avrupa ve Uluslararası Ticaret Politikası Genel Müdürlüğü (Direzione Generale Per l’Europa E La Politica Commerciale Internazionale)

Tel: +39 06 3691 8775 Fax +39 06 3691 7151

IV.Daire - Tarımsal Ürünlerin İthalat ve İhracatı

(<https://www.esteri.it/it/ministero/struttura/dgeuropapoliticacommit/>)

Diğer Ürünler için Yetkili Kuruluşlara aşağıda web sitesinden erişim sağlanabilmektedir: (https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#MT_customs_administration)

Gümrük Kontrolleri:

İthalat Kontrol Sistemi 2 Sürüm 3

ICS2 sistemi, ekonomik operatörlerin AB'ye doğrudan veya AB'den transit şekilde üçüncü ülkelere gerçekleştirilecek sevkiyatlarına ilişkin bilgi ve verilerin Yükleme Öncesi Kargo Bilgisi (PLACI) ve varış öncesi Giriş Özet Beyanları (ENS) aracılığıyla AB Gümrük İdareleri'ne sunulmasını gerekli kılan bir elektronik gümrük sistemidir.

Sistem ile kargo ve taşımaya ilişkin risk analizinin gerçekleştirilip güvenliğe ilişkin tehditlerin önlenmesi, uluslararası gümrük işlemlerinin kolaylaşması ve ekonomik operatörler ve AB Gümrük İdareleri arasındaki bilgi alışverişinin basitleşmesi amaçlanmaktadır.

Sistemden pek çok ticari aktör etkilenecek olup, AB sınırları içinde ve dışında posta operatörleri, ekspres kargo taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı, denizyolu, demiryolu ve karayolu taşımacılığı, AB sınırları dahilinde belirli son alıcılar, lojistik firmaları bu aktörler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, doğrudan AB'ye veya AB'den transit olarak başka bir ülkeye eşya gönderen Birlik dışındaki, Türkiye dahil, tüm ihracatçılar sistemden etkilenecektir.

Sistem kapsamında, AB'nin ihtiyaç duyduğu verilerin girilmemesi halinde, taşımaya ilişkin işlemler AB sınırında durdurulup, eşyanın gümrük işlemleri yapılmayacak, yetersiz beyanlar reddedilecek ya da ticaret akışını sekteye uğratabilecek tedbirler söz konusu olabilecektir.

Sistem, sevkiyat kapsam ve şekline göre üç sürüm halinde uygulanmaktadır. Havayolu kargo taşımacılığı ön yükleme ve havayolu posta taşımacılığı ön yükleme için Sürüm 1, 15 Mart 2021 tarihi itibarıyla; havayolu genel kargo taşımacılığı ile havayolu taşımacılığı ve posta taşımacılığı için Sürüm 2 ise, 1 Mart 2023 tarihi itibarıyla halihazırda AB gümrüklerinde uygulanmaktadır. Bu sistem kapsamındaki uygulamaya ilişkin ilave bilgiye AB'nin [Import Control System 2 \(ICS2\) - European Commission \(europa.eu\)](https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0_en) ¹⁷ adresindeki bağlantıdan erişilebilmektedir.

Deniz yolu, karayolu ve demiryolu taşımacılıklarını kapsayan Sürüm 3'ün operasyonel süreci öncelikle deniz yolu taşımacılığına konu sevkiyatlar için 3 Haziran 2024 tarihi itibarıyla AB gümrüklerinde başlayacaktır. Karayolu ve demiryolu taşımacılığı için ise sisteme geçişin 1 Nisan 2025 tarihinde başlaması planlanmaktadır.

Sürüm 3'e ilişkin ekonomik operatörlere yönelik yayımlanan belgelere aşağıdaki çevrimiçi olarak ilk aşamada [Import Control System 2 - Release 3 - European Commission \(europa.eu\)](https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-release-3_en) ¹⁸ sitesi aracılığıyla ilave bilgi alınması mümkündür.

¹⁷ https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0_en

¹⁸ https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0/import-control-system-2-release-3_en

İhracat Rejimi

Gerek tarım gerekse sanayi ürünlerinin AB dışı ülkelere ihracatında da tamamen serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın AB'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır.

Diğer taraftan bütün birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur.

Eşyanın ihracat prosedürüne tabi tutulması, Topluluk gümrük bölgesini terk etmek zorunda kaldıkları durumlarda zorunludur. İhracatçı, malları ve ilgili ihracat beyannamesini ve özel izinler veya lisanslar talep edildiğinde, AB2015/2447-221. madde uyarınca "ihracat" gümrük idaresine ibraz etmelidir. İhracatçının yerleşik olduğu veya malların ihracat için paketlenildiği veya yüklendiği yerin yetkili gümrük idaresi yetkili gümrük idaresidir.

Gümrük beyannamesi, ihracat gümrük idaresine, İtalya Gümrük İdaresi'nin (Agenzia Delle Dogane-ADM) BT sisteminin belirli işlevleri kullanılarak elektronik formatta gönderilmelidir. AB sistemi ECS (İhracat Kontrol Sistemi), ihracatın gümrük ofisleri ile çıkış yapan ulusal ve Birlik gümrük ofisleri arasındaki veri alışverişini yönetir.

1 Temmuz 2007'den itibaren başlatılan İKS'nin 1. Aşaması, ihracat gümrük işlemlerinin kontrolünü sağlamanın yanı sıra, malların hem gümrük hem de vergi için Birliğin gümrük bölgesinden çıkışını onaylayan birincil araç olma amacına sahiptir.

1 Temmuz 2011'de başlayan İKS'nin 2. Aşaması, Birlik gümrük düzenlemelerinin "güvenlik" ile ilgili olarak gerektirdiği uyumu sağlar. İhracat gümrük idaresi verilen beyannameyi kabul eder ve vergi ve güvenlik amaçlı risk analizini yapar. Prosedüre bir MRN (Hareket Referans Numarası) referans numarası atanır.

İşlemler yapıldıktan sonra, İhracat Ofisi eşyayı, gümrük bölgesinden ihracat beyannamesi kabul edildiğindeki koşullarla çıktığı sürece ihracat için serbest bırakır. Aynı ofis, İhracat Refakat Belgesini (AED) de operatöre teslim eder

(<https://www.adm.gov.it/portale/en/web/quest/doqane/operatore/regimi-e-istituti-doqanali/i-regimi-doqanali/esportazione-1>).

Gümrük Tarifeleri

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın kabulü ve 31 Aralık 1995 tarihinde Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, Türkiye ile AB arasında sanayi ürünleri ticaretinde gümrük vergileri sıfırlanmış ve Türkiye üçüncü ülkelere karşı Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya başlamıştır. Türkiye-AB Gümrük Birliği, sadece sanayi ürünlerini ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamakta, geleneksel tarım ürünleri ise kapsam dışı bulunmaktadır. İşlenmiş tarım ürünlerinde gümrük vergileri tespit edilirken, tarım payı ile sanayi payı ayrılmakta ve sadece sanayi payı vergi muafiyetine tabi tutulmaktadır.

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibariyle) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Türkiye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu arasında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Antlaşmanın kapsamına giren ürünlerle ilgili Anlaşma çerçevesinde kurulan Ortak Komitenin Anlaşmanın 1 no'lu Protokolünü tadil eden 24 Şubat 2009 tarihli 1/2009 sayılı Kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2009.143.01.0001.01.ENG>)

Rekabet

AB'nin Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü

Avrupa Komisyonunun Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü 23 Aralık 2022 tarihinde L 330 sayılı AB Resmi Gazetesinde EU 2022/2560 sayısıyla yayınlanmış olup, anılan Tüzük kapsamında, Avrupa Komisyonu'na üçüncü ülkeler tarafından verilen ve AB pazarında rekabeti bozan sübvansiyonlara karşı soruşturma yürütme ve gerekli durumlarda önlem alma yetkisi verilmektedir. Böylelikle, AB'nin katı rekabet kurallarına tabi AB'de yerleşik firmalar ile üçüncü ülke firmaları arasında eşit rekabet şartlarının sağlanmasının hedeflendiği açıklanmıştır.

Tüzük ile birlikte üçüncü ülkenin, doğrudan veya dolaylı olarak iç pazarda faaliyette bulunan bir veya daha fazla yüklenici veya sektöre fayda sağlayan mali katkı yabancı sübvansiyon olarak değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tüzük kapsamında, yüklenicilerin eşik değerlerin üzerinde kalan tüm satın alma ve birleşmeleri ile kamu alımlarına katılımlarının Komisyon'a ön bildirimini yapılması gerekmekte olup, ayrıca Komisyon'un eşik değerler altında kalsalar dahi, piyasayı bozucu yabancı sübvansiyon şüphesi bulunan tüm piyasa hareketlerini soruşturma yetkisi bulunmaktadır.

Tüzüğe (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj>) bağlantısından erişilebilmektedir.

Söz konusu Tüzük 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanmış olup, 12 Ekim 2023 itibarıyla şirketlerin yabancı mali katkıları içeren ve ilgili bildirim eşiklerini aşan şirket birleşmeleri ve kamu alımları hakkında bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzük ile ilgili olarak 12 Temmuz 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde (EU) 2023/1441 sayılı Uygulama Tüzüğü yayınlanmıştır. Söz konusu Tüzükte birleşmelere ilişkin bildirimlerin ve kamu alımları prosedürlerinde yabancı mali katkı bildirimlerinin şekil, içerik ve usulü, Tüzüğe göre yapılması gereken sözlü açıklamaların usulüne ilişkin detaylar, ifşa, dosyalara ve gizli bilgilere erişim hakkındaki detaylı kurallar, şeffaflık gereklilikleri ve zaman kısıtlarının hesaplanması ve Tüzük kapsamındaki taahhütlere ilişkin zaman kısıtlarının detayları belirlenmiştir.

Uygulama Tüzüğüne [Implementing regulation - 2023/1441 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1441/oj) adresinden ulaşılabilir.

İç Vergiler

2024 yılı itibarıyla İtalya'da uygulanmakta olan başlıca doğrudan vergiler ve oranları aşağıda yer almaktadır:

Kurumlar Vergisi (IRES): %24

Kişisel Gelir Vergisi (IRPEF): %23 ile %43 aralığında gelire göre değişebilmektedir. %23, toplam 28.000 avroya kadar olan gelirler için; %35, toplam geliri 28.000- 50.000 avro arasında olan gelirler için; %43, 50.000 avroyu aşan gelirlere uygulanır. Yıllık geliri 8.174 avronun altında olanlar gelir vergisine tabi değildir.

Ülkede Uygulanmakta Olan Başlıca Dolaylı Vergiler:

- KDV (IVA): Ülkede mal ve hizmet alımlarında standart KDV oranı %22'dir.
- Zorunlu tüketim malları (tahıl, bakliyat, yağ, sebze- meyve vb. ürünleri gibi) uygulanan KDV oranı %4'tür.
- Bazı kişisel sağlık ürünleri ve tıbbi cihazlar için KDV oranı %5'tir.
- Şarküteri ürünleri, şeker, tütün, kahve, turizm tesisleri, ulaşım, çöp toplama gibi ürün ve hizmetler için KDV oranı %10'dur.
- Damga Vergisi: 77,47 avronun üzerindeki KDV hariç faturalar için uygulanan damga pulu vergisi 2 avro ve kamu kurumlarına yönelik bazı dilekçe, belge ve sertifikalarda ise 16 avrodur.

2024 yılında, geçen yılki bütçe kanununda deneysel olarak getirilen normal KDV rakamları üzerindeki artan sabit vergi (flat-tax) artık olmayacaktır. Manevrada bir uzatma olmaması halinde, önceki iki yıla kıyasla kazançların ekstra dilimi üzerindeki sabit vergi oranı bu nedenle ortadan kalkacaktır.

Ülkede uygulanmakta olan vergiler hakkında ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşmak mümkündür:

(<https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english>)

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

İtalya'da piyasaya sürülen teknik ürünlerin (endüstriyel ürünler, tıbbi cihazlar, radyo ve telekomünikasyon terminal ekipmanları, araçlar vb.) standardizasyon gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığının kontrolünden sorumlu farklı kuruluşlar bulunmaktadır.

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün Birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB ülkelerine ithal edilebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir ve birçok sanayi üründe CE işareti (https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

İtalya'da gıda ürünlerinin standart ve belgelendirilmesine ilişkin kurallar AB direktifleri ile tamamen uyumlu halde bulunmaktadır. Bu anlamda herhangi bir AB ülkesinde serbest dolaşıma giren bir gıda ürününün herhangi başka bir teste tabi tutulmadan İtalya'ya ithalatı ve iç pazarda satışı mümkün olmaktadır.

Avrupa Birliği'nin Ürönlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. adlar ile meydana getirdiği (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürönlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünler yönünden üye ölkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ölkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürönlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve ürönlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ölkemiz, AB'nin ürönlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtılmaktadır.

Ölkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO-<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürönlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır. Ölkemizce uyum sağlanan AB mevzuatı ve ilgili yetkili kuruluşların irtibat bilgileri "Türkiye Ürün Kuralları Veri Tabanı"nda yer almaktadır; anılan Veri Tabanına <https://urunkurallari.ticaret.gov.tr/> adresinden erişim sağlayabilirsiniz.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir. Ayrıca, Avrupa Birliği'nce hazırlanan ve ürün kurallarının uygulanmasına ilişkin bilgiler içeren güncel Mavi Rehber, Bakanlığımız tarafından Türkçeye çevrilerek üreticilerimizin, ilgili Bakanlıklarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve ilgili tüm paydaşların hizmetine sunulmuştur. Mavi Rehber'e aşağıda yer alan adres üzerinden erişilebilmektedir: <https://ticaret.gov.tr/data/5dc55af713b87654fc017421/MAV%C4%B0%20REHBER%202022,..pdf>

İtalya'da, "Gıda ve Yem Güvenliği ve Pazarlama Standartları" ile ilgili yetkili kurumlar aşağıda yer almakta olup, gıda ve yem güvenliği konusunda yetkili makam "İtalya Sağlık Bakanlığı nezdindeki Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü"dür:

İtalya Sağlık Bakanlığı (Ministero della Salute)
Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü
(Direzione Generale per l'Igiene e la Sicurezza degli Alimenti e la Nutrizione)
Adres: Viale Giorgio Ribotta 5 00144 Roma
Tel: (+39) 06 5994 6616
E-posta: segreteriaadgsan@sanita.it
Link: <http://www.salute.gov.it/portale/home.html>

“Bitki, Meyve ve Sebzelerin Pazarlama Standartları”nın kontrolünde yetkili makam İtalya Tarım, Gıda ve Orman Politikaları Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü altındaki Avrupa Birliği ve Uluslararası Politikalar Genel Müdürlüğü’dür:

Tarım Bakanlığı, Gıda Egemenliği ve Ormanlar Bakanlığı (Ministero dell'Agricoltura, Della Sovranità Alimentare e delle Foreste)
Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü (Direzione Generale Delle Politiche Internazionali E Dell'unione Europea)
Adres: Via XX Settembre, n. 20 I-00187 Roma
Tel: (+39) 06 4665 4048 / 06 4665 4073
E-posta: piue.direttore@masaf.gov.it/piue.segreteria@masaf.gov.it
Link: <https://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/15155>

PIUE IV - Zeytinyağı ve Tek CMO Dairesi
Telefon: +39 0646654026
E-Posta: piue4@masaf.gov.it

PIUE V - Meyve ve Sebzeler Dairesi
Telefon: +39 0646654027
E-posta: piue5@masaf.gov.it

“Hayvansal Kökenli Gıda Ürünlerinin Pazarlama Standartları”nın kontrolünde yetkili makam Tarım, Gıda ve Orman Politikaları Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü altındaki Avrupa Birliği ve Uluslararası Politikalar Genel Müdürlüğü’dür:

PIUS VI - Hayvansal Üretim Sektörü (PIUE VI -Settore produzioni animali)
Adres: Via XX Settembre, n. 20 I-00187 Roma
Tel: (+39) 06 4665 4044
E-posta: piue6@politicheagricole.it
Link: <http://www.politicheagricole.it>

AB Komisyon sayfasında aşağıdaki linkte İtalya’ya ait yetkili kuruluşlar bulunmaktadır:
https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms_3.

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE işareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB'nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde tarım ürünlerinin piyasaya arzına ilişkin ortak kuralları 1308/2013/EU ve 1379/2013/EU sayılı Tüzükler belirlemektedir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 543/2011/EU sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Teknik standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır. AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN-CENELEC üzerinden temin edilebilir. CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi) ve CENELEC (Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi) (<https://www.cencenelec.eu/>) İtalya pazarına giren teknik ürünlerin (sanayi ürünleri, tıbbi cihazlar, radyo ve telekomünikasyon terminal ekipmanları, araçlar, vb.) standardizasyon gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığını kontrol etmekten sorumlu birkaç yetkili makam vardır. Bunlar;

İtalyan Elektroteknik Komitesi (Comitato Elettrotecnico Italiano/CEI)
Via Saccardo, 9 20134 Milano
Tel: (+39) 02 210 061
E-posta: info@ceinorme.it
Web: <http://www.ceinorme.it/it>

İtalyan Ulusal Standartlar Enstitüsü (Ente Nazionale Italiano di Normazione – UNI)
Via Sannio, 2 20137 Milano
Tel: +39 02700241
E-posta: uni@uni.com
Web: <http://www.uni.com>

Onaylanmış Kuruluşlar (Notified bodies/NANDO): Ürünlerin teknik standartlara uygunluğunun onaylanmasından sorumlu birkaç onaylanmış kuruluş vardır (uygunluk değerlendirmesi), her bir kuruluş belirli bir direktif altındaki belirli ürün gruplarından sorumludur.

Ulusal Akreditasyon Kurumu (ACCREDIA), İtalyan hükümeti tarafından, malların ve hizmetlerin standartlara uygunluğunu doğrulayan organların ve laboratuvarların yetkinliğini, bağımsızlığını ve tarafsızlığını belgelemek üzere görevlendirilen kuruluştur (<https://www.accredia.it/>).

Uygunluk Değerlendirme

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO-<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ambalaj ve ambalaj atığına ilişkin AB kuralları, hem ambalaj tasarımını hem de ambalaj atığı yönetimini kapsamaktadır. Çevre sorunlarına neden olan artan miktarlarda ambalaj atığı ile başa çıkmayı hedeflemenin yanında ayrıca, AB ülkelerinin ambalaj tasarımı konusunda farklı kurallar benimsemesinden kaynaklanan iç pazardaki engelleri kaldırılması da hedeflenmektedir. AB'de ambalaj kuralları ile ilgili (https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/packaging-waste_en) linkinden bilgi edinilmesi mümkündür.

Üreticiler ayrıca, 97/129/EC sayılı AB Komisyonu Kararı uyarınca, kullanılan ambalaj malzemelerinin niteliğini de (ambalaj tanımlama ve sınıflandırma amacıyla) belirtmekle yükümlüdür. İtalya'da bu konu ile ilgili kuruluş Ulusal Ambalaj Üreticileri Birliği'nin (CONAI) yayımladığı İngilizce rehber linkleri aşağıda sunulmaktadır:

- <http://www.etichetta-conai.com/documenti/linee-guida/>
- <http://www.progettareciclo.com/en/docs/environmental-labeling-packaging>

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.
- Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiketleri (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>) linkinden edinilebilir.

İtalyan şirketlerin ürünlerinin ambalajları üzerindeki çevre ile ilgili uyarıları/endikasyonları/bildirimleri açık ve doğru bir şekilde sunmalarını sağlamak ve aynı zamanda atıkların nihai akıbeti konusunda tüketici bilincini artırmak amacıyla Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı (Ministero dell'Ambiente e della Sicurezza Energetica /Mase), ürün ambalajları üzerinde çevreyi ilgilendiren etiketler hakkında "Teknik Yönetmelikler" kabul edilmesini öngören bir kararname onaylamıştır. 152/2006 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 219. maddesinin 5. paragrafı kapsamında değinilen teknik yönetmelikler, 1 Ocak 2023'ten itibaren yürürlüğe girmiş olup, yeni yasal müdahaleler ve teknolojik evrim temelinde periyodik olarak güncellenecektir.

Söz konusu yönetmelikler, bir yılı aşkın bir süredir Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı ile mutabakat içerisinde çalışan ve tüm üretim sektörlerinin ihtiyaçlarını biraya getiren ve uygulamaya destek sağlayan "Ulusal Ambalaj Konsorsiyumu-CONAI" tarafından kurulan teknik grubun çalışmalarının sonucudur. Mevzuatın birincil amacı ambalajların ayrıştırılarak toplanmasını iyileştirmek ve bu tür atıkların nihai akıbeti konusunda tüketici bilincini artırmaktır. Yönetmelikler, uygulamaların güncellenmesini kolaylaştırmak ve iç pazarın

önündeki engelleri ortadan kaldırmak amacıyla orijinal versiyonda zaten öngörülen etiketlerin dijitalleştirilmesi kullanımının güçlendirilmesi konusunda Avrupa Komisyonu'nun göstergelerini uygulamaktadır. Bu bağlamda, kullanılan yöntem ve teknik içerik açısından son derece değerli bir örnek teşkil eden AB mevzuatın eşsiz bir teknik destek aracı olarak belirmektedir. Bakanlık tarafından da yakın zamanda açıklığa kavuşturulduğu üzere, bu yönetmelikler/uygulama endikasyonları sektör mevzuatının hâlihazırda belirli yükümlülükler getirdiği **ilaç ve tıbbi cihazlar için geçerli değildir.**

152/2006 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 219. maddesinin 5. paragrafı ve müteakip değişiklikler/ entegrasyonlar uyarınca, ürün paketleri üzerinde çevreyle ilgili yer alması öngörülen uyarılar hakkındaki teknik yönetmeliği aşağıdaki linkten İngilizce olarak görüntülemek mümkün olabilmektedir:

- <https://www.gazzettaufficiale.it/dettaglio/codici/materiaAmbientale>
- https://www.mase.gov.it/sites/default/files/archivio/normativa/rifiuti/GUIDELINES_for_the_environment_at_labelling_of_packaging_27.09.2022.pdf

İtalya'da ambalaj ölçüleri ile ilgili yetkili makam; Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı (Ministero delle Imprese e Made in Italy) nezdindeki Pazar, Rekabet, Tüketici, Denetim ve Teknik Düzenlemeler Genel Müdürlüğü'dür:

Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı (Ministero delle Imprese e Made in Italy/MIMIT)
Piyasa, Rekabet, Tüketici, Denetim ve Teknik Düzenleme Genel Müdürlüğü
Direzione Generale per il Mercato, la Concorrenza, il Consumatore, la Vigilanza e la Normativa Tecnica
Adres: Via Sallustiana 53 00187 Roma
Tel: (+39) 06 4705 5309 / 06 4705 5500
E-posta: dgmccvnt.segreteria@mise.gov.it; dgmccvnt.dg@pec.mise.gov.it
Link: <https://www.mise.gov.it/it/component/organigram/?view=structure&id=10>

Plastik Vergisi (Plastic Tax):

2020/2053 sayılı AB kararıyla belirlenen ve 2021/770 sayılı AB yönetmeliği tarafından yönetilen AB "Plastik Vergisi", geri dönüştürülmemiş plastik ambalajlar için 0,80 €/kg bir vergi uygulaması öngörmektedir. AB uygulaması 1 Ocak 2021'den itibaren yürürlüğe girmiştir. İtalya'da "plastik vergisi" düzenlemesi, 1 Temmuz 2021'de yapılmıştır. Aslında bu, tek kullanımlık plastik ürünlerin tüketimine ağırlık veren bir vergidir ve bu kategoriye giren her ürün için kilogramı başına 0,45 avroya eşit bir vergi uygulaması öngörülmektedir. Söz konusu uygulamanın 1 Ocak 2024 tarihinde uygulamaya geçmesi beklenmekteydi. Ancak, 2024 sayılı Bütçe Kanunu, 11. maddesinin 1. fıkrasıyla, 2020 Bütçe Kanunu ile tesis edilen plastik vergisi ve şeker vergisinin yürürlük tarihini 1 Temmuz 2024'e ertelemektedir.

Şekerli İçecek Vergisi (Sugar Tax):

2023 Bütçe Kanunu kapsamında, obezite ve buna bağlı hastalıklarla mücadelede yararlı olacak bir vergi politikası olarak lanse edilen şekerli içecek vergisinin yürürlüğe girmesi 1 Ocak 2024 tarihine ertelenmişti. Bu son tarih zaman içerisinde defalarca değiştirilmiş ve ertelenmiş olup, 1 Ocak itibarıyla yürürlükte olan 2024 sayılı Bütçe Kanunu, 11. maddesinin 1. fıkrasıyla, 2020 Bütçe Kanunu ile tesis edilen plastik vergisi ve şeker vergisinin yürürlük tarihini 1 Temmuz 2024'e ertelemektedir.

(<https://www.fiscoetasse.com/rassegna-stampa/33316-plastic-e-sugar-tax-slittano-a-luglio-2024.html#:~:text=Sugar%20tax%3A%20che%20cosa%20%C3%A8%2C%20le%20proroghe&text=nella%20misura%20di%2010%20euro,a%20essere%20utilizzati%20previa%20diluizione>).

Gıda maddeleriyle temas eden mal ve ürünlerle ilgili yetkili makam: İtalyan Sağlık Bakanlığı nezdindeki Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü'dür:

İtalya Sağlık Bakanlığı (Ministero della Salute)
Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü
(Direzione Generale per l'Igiene e la Sicurezza degli Alimenti e la Nutrizione)
Adres: Viale Giorgio Ribotta 5 00144 Roma
Tel: (+39) 06 5994 6616
E-posta: segreteriaadgsan@sanita.it
Link: <http://www.salute.gov.it/>

Ayrıca, Sağlık Yüksek Enstitüsü nezdindeki Gıda Güvenliği, Beslenme ve Veteriner Halk Sağlığı Bölümüdür:

Sağlık Yüksek Enstitüsü (Istituto Superiore di Sanità)
Gıda Güvenliği, Beslenme Ve Veteriner Halk Sağlığı Birimi (Sicurezza alimentare, nutrizione e sanità pubblica veterinaria)
Adres: Viale Regina Elena 299 00161 - Roma
Telefon: (+39) 06 4990 3420
E-mail: dipspsva@iss.it
Link: <http://www.iss.it>

Etiketlerin içeriği en azından İtalyanca olmalıdır. AB mevzuatına uygun olarak, farklı ürün türleri (gıda maddeleri, tekstil, kozmetik ürünler, tıbbi cihazlar, vb.) için özel hükümler vardır.

Atık yönetimi ve denetimi ile ilgili yetkili makam: İtalya Çevre Bakanlığı'dır:
Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı (Ministero dell'Ambiente e della Sicurezza Energetica /MASE)
AB Döngüsel Ekonomi Genel Müdürlüğü (Direzione Generale Economia Circolare)
Telefon: +39 06-57228652- 8644- 5958
E-posta: EC-UDG@mase.gov.it
Web: <https://www.mase.gov.it/pagina/direzione-generale-economia-circolare-ec>

Çevre Düzenlemeleri, Gereksinimler ve Belgeler:

AB'nin önemli bir önceliği, bölgede pazarlanan ürünlerin çevre ve insan sağlığı için güvenli olmasını sağlamaktır. Avrupa Birliği'ne ihracat yapan Türk üreticilerinin, pazara girmek için ürünlerinin bu gereksinimleri karşıladığından emin olmaları gerekmektedir. 11 Aralık 2019'da Komisyon, Avrupa Yeşil Anlaşmasını sunmuştur. Bu politika ve yasal programın amacı, 2050 yılına kadar Avrupa'yı iklim açısından nötr bir topluma dönüştürmektir.

Avrupa Yeşil Anlaşması, tarım, inşaat, finans ve imalat dahil olmak üzere Avrupa ekonomisinin tüm sektörlerini etkilemektedir. CEAP II, "Döngüsel bir ekonomiye doğru: Avrupa için sıfır atık programı" 2014 Bildirimini ve Avrupa Yeşil Anlaşmasını uygular. Avrupa Komisyonu, CEAP II'yi

uygularken, tasarım aşamasında bir ürünün çevresel etkilerinin bütüncül bir değerlendirmesini teşvik eden mevzuatı ve diğer önlemleri teşvik edecektir. Avrupa Komisyonu'nun bu amaca ulaşmak istediği yasal araç, AB Çevre Dostu Tasarım Direktifidir. Ayrıca EU Ecolabel ve REACH dahil olmak üzere diğer enstrümanlara da dikkate alınacaktır.

2020/2053 sayılı AB kararıyla belirlenen ve 2021/770 sayılı AB yönetmeliği tarafından yönetilen AB "Plastik Vergisi", geri dönüştürülmemiş plastik ambalajlar için 0,80 €/kg bir vergi uygulaması öngörmektedir. AB uygulaması 1 Ocak 2021'den itibaren yürürlüğe girmiştir. İtalya'da "plastik vergisi" düzenlemesi, 1 Temmuz 2021'de yapılmıştır. Aslında bu, tek kullanımlık plastik ürünlerin tüketimine ağırlık veren bir vergidir ve bu kategoriye giren her ürün için kilogramı başına 0,45 avroya eşit bir vergi uygulaması öngörülmektedir. Söz konusu uygulamanın 1 Temmuz 2024 tarihinde uygulamaya geçmesi beklenmektedir.

Piller ve Akümülatörler:

2006 yılında kabul edilen AB Pil Direktifi, AB pazarına yerleştirilen tüm piller ve akümülatörler için geçerlidir. Buna otomotiv, endüstriyel ve taşınabilir piller dahildir. Yönerge, cıva veya kadmiyum içeren pillerin ve akümülatörlerin satışını sınırlayarak (acil durum ve alarm sistemleri, tıbbi ekipman ve kablosuz elektrikli aletler için bir muafiyetle) ve yüksek düzeyde toplama ve geri dönüşümü teşvik ederek çevreyi korumayı amaçlamaktadır. Kullanılmış pillerin ve akümülatörlerin toplanması, işlenmesi ve geri dönüştürülmesiyle ilgili maliyetleri finanse etme sorumluluğunu üreticilere yükler. Direktif ayrıca pillerin etiketlenmesi ve cihazdan sökülmesi ile ilgili hükümleri de içerir

(https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/batteries-and-accumulators_en#ecl-inpage-387).

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.gov.tr/>). Ticarete Teknik

Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'ne taraf olmanın yanı sıra Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. İtalya'da fikri ve sınai mülkiyet hakları 10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Karaname (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2005-02-10;30>) kapsamında düzenlenmiştir. Söz konusu Karaname'nin 223'üncü maddesi gereğince, İtalya'da İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin uygulamalar, Dışişleri Bakanlığı'nın sınai mülkiyet alanındaki kurumsal yetkileri ve Başbakanlığın koordinasyon faaliyetleri saklı kalmak kaydıyla, Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı nezdindeki (Ministero delle Imprese e del Made in Italy) "İtalya Patent ve Marka Ofisi" (<https://uibm.mise.gov.it/index.php/it/>) tarafından yürütülmektedir. İtalya Patent ve Marka Ofisi, İtalya'nın ulusal düzeydeki faaliyet gösteren birimdir.

Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı (Ministero delle Imprese e del Made in Italy)
Sınai Mülkiyetin Korunması Genel Müdürlüğü - İtalyan Patent ve Marka Ofisi
Bölüm VII - Patentler
Adres: Via Molise, 19 00187 Roma
Tel: (+39) 06 4705 5616
E-posta: dglcuibm.segreteria@mise.gov.it
PEC (KEP): dglcuibm.dg@pec.mise.gov.it

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Türkiye'de veya başka bir ülkede kaydedilmiş bir patent veya marka İtalya'da geçerli olmadığı için İtalya'da markanın veya patentin korunması için ayrıca tescil ettirilmesi gereklidir. Aynı zamanda İtalyan bir firmanın İtalya'da kayıtlı patent veya markasını koruması için de Türkiye'de veya başka ülkede de kaydolmalıdır. Firmalar, AB düzeyinde ticari markalarını tescil ettirip koruma sağlamak için, AB genelinde koruma sağlayan European Union Intellectual Property Office (EUIPO) üzerinden başvuruda bulunabilecektir. Küresel düzeyde bir kayıt ise Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) sistemi üzerinden yapılmaktadır.

İtalya'da patent ve marka kaydı başvurusu yapmak isteyen Türkiye'de yerleşik firmalar, bu konuda tek yetkili organ olan İtalya Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren İtalya Patent ve Marka Ofisi'ne (UIBM) başvurmalıdır.

Patent ve marka kaydı için üç yol mevcuttur:

- 1) Doğrudan UIBM'nin "Sala del Pubblico" birimine fiziken gidilmesi ile,
- 2) Aşağıdaki adrese posta yolu ile evrakların iletilmesi ile:

Ministero dello Imprese e del Made in Italy, UIBM, Divisione V - Servizi per l'utenza Via Molise n. 19, 00187, Roma, RM, Italia.

Bu durumda İtalya'da referans bir adresin de belirtilmesi zorunlu olup bu adres bir avukat adresi veya bir firma adresi olabilir.

3) Aşağıda linki verilen elektronik kayıt sistemi ile:

(<https://servizionline.uibm.gov.it/deposito-online-new/pubblica/index.html>).

Yukarıda belirtilen linkte bulunan kayıt sisteminde öncelikle kişisel kayıt oluşturulması gerekmektedir. İşlemlerin sonlandırılabilmesi için İtalya sisteminden alınmış bir Vergi Numarası (Codice Fiscale) ve dijital imza gereklidir. Türk firmaları için bu imkan hemen bulunamayacağından, bu işlem genellikle İtalya'daki bir avukata vekalet verilerek veya Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'na kayıtlı marka, patent danışmanlığı yapan firmalarca yürütülebilmektedir. "10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Kararname"nin 217. maddesinde "Danışmanlık" ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Danışmanlık firmaları listesine (<https://www.ordine-brevetti.it/it/elenco-societa-studi>) linkinden erişim sağlanması mümkündür. Listelenen firmaların hangi şehirde olduklarına göre aramak için ise link açıldığında sağ tarafta yazan "ricerca semplice" seçeneğine de tıklanabilmektedir.

Dağıtım Kanalları

Dağıtım, franchising ve acentelik anlaşmalarını kullanmak isteyen şirketler, yaptıkları anlaşmaların AB yasalarına ve üye devlet ulusal yasalarına uygun olmasını sağlamalıdır. 86/653/EEC sayılı Konsey Direktifi, müvekkilliği adına mal satan veya satın alan serbest çalışan ticari acenteler için belirli minimum koruma standartları belirler (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31986L0653&from=EN>). Direktif, müvekkil ve vekillerinin hak ve yükümlülüklerini, acentenin ücretini ve bir acentelik sözleşmesinin akdedilmesini ve feshedilmesini belirler. Diğer taraftan, Avrupa Komisyonu Rekabet Genel Müdürlüğü, dikey anlaşmaların iç pazardaki rekabet üzerindeki etkilerine ilişkin ilgili mevzuatı uygulamaktadır. Buna göre Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 101(1). maddesi kapsamında Rekabeti Hissedilir Ölçüde Etkilemeyecek Anlaşmalara İlişkin 30 Ağustos 2014 tarihli ve 2014/C 291/01 (de minimis) sayılı Komisyon duyurusu ile belirli bir pazarın yüzde onundan daha azını etkileyen anlaşmalar genellikle muaftır. Ödeme gecikmeleri ile ilgili olarak ise 2011/7/AB direktifi uygulanmaktadır. Söz konusu direktif hem kamu hem de özel sektör uygulamalarını bağlamakta olup AB içerisindeki tüm ticari faaliyetleri kapsamakla birlikte tüketicilerle yapılan işlemler bu direktif kapsamında girmemektedir.

İtalya'da franchise ağlarının en yoğun olduğu yerler Kuzey İtalya'da (Lombardiya ve Veneto), özellikle şehir merkezlerinde, ticari bölgelerde ve alışveriş merkezlerinde bulunmaktadır. Avrupa Franchise Federasyonu üyesi olan İtalyan Franchise Derneği (Associazione Italiana Franchising) tarafından açıklanan verilere göre İtalya'da 2023 yılı itibarıyla franchise veren firma sayısı 954 olup, söz konusu firmaların yıllık ciroları 30,9 milyar avro seviyesini aşmıştır. 252 binden fazla kişiye istihdam sağlanırken yaklaşık 61 bin satış noktası bulunmaktadır (<https://www.assofranchising.it/il-franchising.html#dati>) Lombardiya bölgesi yaklaşık 10 bin satış noktası ile toplam franchising pazarının lideridir ve bunu Lazio ile Campania Bölgeleri sırasıyla takip etmektedir. Roma ve Milano gibi büyük şehirlerde yeni franchise konseptleri belirlemiştir. Bununla birlikte, franchising iş fırsatları, esas olarak yeni ve sofistike mal ve hizmetler için güçlü bir talep ile nispeten büyük bir orta sınıfın varlığından dolayı küçük şehirlerde de başarılı

olmuştur. Son yıllarda, alışveriş merkezlerinde, mağazalarda ve ana caddelerde bulunan franchise yerlerine ek olarak, havaalanlarında ve tren istasyonlarında artan sayıda franchise şubeler açılmıştır.

İtalya'da 6 Mayıs 2004 tarih ve 129 sayılı Kanun (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2004;129>), franchise sözleşmesini tanımlayan, asgari içeriğini ve süresini, tarafların yükümlülüklerini ve sözleşme öncesi müzakereler sırasında taraflarca yanlış bilgi verilmesi durumunda verilecek cezaları belirlemektedir. Ayrıca, 2022/720/AB sayılı komisyon yönetmeliği de Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın 101. maddesinin dikey anlaşmalar ve franchising ile ilgili yeni grup düzenlemelerini içermektedir. Sektörel olarak incelendiğinde, İtalya'da genel olarak hızlı tüketim ürünleri satan ve zincir marketleri de bünyesinde barındıran Büyük Dağıtım Organizasyonları (Grande Distribuzione Organizzata) toplam franchise sektörü cirosunun %35'ini oluşturmaktadır. Giyim franchise sektörü %25, hizmetler sektörü ise toplam franchising cirosunun yaklaşık %13'ünü oluşturmaktadır.

AB'nde, tüketici ürünlerinin doğrudan satışını uyumlu hale getiren mevzuatı henüz kabul etmemiştir. Ancak, doğrudan pazarlama sektörünü etkileyen çok çeşitli AB mevzuatı bulunmaktadır. Özel tüketicilere pazarlama ve satış için uygunluk gereksinimleri en katı olanıdır. Şirketlerin, satın almadan önce tüketicilere sağladıkları bilgilerin netliğine ve eksiksizliğine ve müşteri verilerini toplama ve kullanma yaklaşımlarına odaklanması gerekmektedir.

İtalyan veri koruma yetkilisi (DPA) "Il Garante della Privacy", diğer birçok ülkeden daha katı kuralları olan İtalya'da doğrudan pazarlamayı denetler. Promosyon teklifleri genellikle alıcının önceden yazılı olarak onayını gerektirir ve bunu devre dışı bırakmanın net bir yolu vardır. Aynı şekilde, profil oluşturma veya kişisel verilerin üçüncü taraflara aktarılması için önceden izin alınması gerekmektedir. E-ticaret Direktifi (2000/31/EC), doğrudan pazarlama işine bağlı belirli özel gereksinimler getirir. Promosyon teklifleri müşterileri yanıltmamalı ve bunlara hak kazanabilmek için yerine getirilmesi gereken şartlar açık ve kolay erişilebilir olmalıdır. Yönerge, pazarlama e-postalarının alıcıya bu şekilde tanımlanmasını şart koşar ve çevrimiçi müşterileri hedefleyen şirketlerin, buldukları yerlerde düzenli olarak ulusal vazgeçme kayıtlarına başvurmasını gerektirir. Bir sipariş verildiğinde, Direktif bir siparişin verilmesine veya kabulüne herhangi bir yasal etki atfetmese de hizmet sağlayıcı alındığını hızlı bir şekilde ve elektronik yollarla onaylamalıdır: bu ulusal hukukla ilgilidir. Elektronik olarak sağlanan hizmetlerin (AB'nin bir hizmet olarak kabul ettiği ve bir mal olarak görmediği yazılım gibi) satıcıları da katma değer vergisi tahsil etmelidir

Ülkede toptancıların, perakende mağazaların, çokuluslu süpermarketlerin ve outletlerin sayısı oldukça fazladır. Tüm sanayileşmiş ülkelerde olduğu gibi İtalya'da da dağıtım kanallarını yapısı teknolojik değişime uğramış, online satış teknikleri hızla gelişmiştir. Diğer batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi İtalya'da da fiyat, satın alma kararının en önemli belirleyicisidir. Ülkede faaliyet göstermek isteyen firmaların pazarlama alanında başarılı olabilmesinde güvenilirlik, mal kalitesi ve satış sonrası hizmetler önemli bir role sahiptir. Ülke piyasasında, en önemli rakipler diğer AB ülkeleri, ABD ve Japonya'dır. Bu ülkelerin ürünlerinin yüksek teknoloji içermesi ve kalite düzeyinin yüksek olması, ayrıca AB kaynaklı ihracatın hükümetler tarafından ticareti geliştirme faaliyetleri kapsamında desteklenmesi, ödeme koşullarında esneklik ve satış sonrası hizmetler sağlanması, ortak promosyon faaliyetleri gerçekleştirilmesi ve ürünlerin

yerel piyasa ihtiyaçlarına göre uyumlandırılması İtalya piyasasında rekabeti artıran faktörler olarak ön plana çıkmaktadır. Büyük mağazalar ve hipermarketler, İtalya'da perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır.

Tüketici Tercihleri

İtalya'nın nüfusu 59 milyona yaklaşmış olup, ülkede 5 milyonun üzerinde yabancı vatandaş bulunmaktadır ve bu rakam ikamet edenlerin %8,6'sına eşittir (hafif bir artış eğilimi). 2022 yılı, doğumlarda yeni bir rekor düşüşle (393 bin, böylece ilk kez 400 bin eşliğinin altında), ancak yüksek sayıda ölümle (713 bin) karakterize edilmektedir. Bölgesel düzeyde ise Güney İtalya'yı (Mezzogiorno) etkileyen önemli bir demografik düşüş (%-6,3) söz konusudur. Merkez (%-2,6) ve özellikle Kuzey (%-0,9), negatif bir demografik dengeye sahip olmalarına rağmen ulusal ortalamadan daha iyi değerlere sahiptir. Bölgesel düzeyde, nüfus sadece Trentino-Alto Adige (%1,6), Lombardiya (%0,85) ve Emilia-Romagna (%0,4) bölgelerinde artmıştır. Nüfus kaybının daha fazla olduğu bölgeler ise Basilicata, Molise, Sardunya ve Calabria'dır.

İtalya'daki yabancı ülke vatandaşlarının nüfusu 1 Ocak 2023'te 5,5 milyondur ve bu sayı bir önceki yıla göre 20 bin kişi (+3,9%) artmıştır. Yabancıların neredeyse %60'ı, yani 2 milyon 989 bin kişi Kuzey İtalya bölgelerinde ikamet etmektedir. 1 milyon 238 bin kişinin (%25) ikamet ettiği Orta İtalya'da yabancılar için cazip hale gelmiştir. Ülkenin yabancı nüfus ortalaması %10,6'dır. Güney İtalya'da ise daha az yabancı (%4,2) bulunmaktadır.

Doğurganlık açısından rakamlar iyileşmekte, 2020 seviyelerine dönmekte (2022'de kadın başına ortalama 1,24 çocuk), ancak pandemi öncesi dönemden (2019'da 1,27) daha düşük olup ortalama doğum yaşı 32,4'tür (2010'a kıyasla 12 ay artmıştır). Bu seviyelerdeki düşüş eğiliminin uzun süreli etkisi, 1990'ların ortalarında doğanların kontenjanlarını ebeveynlerine (bebek patlaması döneminde doğanlar) kıyasla etkili bir şekilde yarıya indirmiştir. Ayrıca, uzun ömürlülük yüksek kalmaya devam ettiği için yaşlılarda da önemli bir artış söz konusudur, ancak nüfusun 2022'deki hayatta kalma seviyeleri, her iki cinsiyet için de 2019'a kıyasla ortalama yaşam süresi açısından 7 aydan fazla bir kayıpla pandemi öncesi döneme göre hala daha düşüktür: doğumda tahmini yaşam süresi erkekler için 80,5 yıl ve kadınlar için 84,8 yıldır. Krizin sağlık sistemi üzerindeki etkisi ve bunun sonucunda tıbbi muayene ve kontrollerin planlanmasında yaşanan zorluklar, önleyici tedbirler alma konusunda erkeklere kıyasla daha eğilimli olan kadınlar için daha belirgin olmuştur.

İtalya'da nüfusun %48,7'si erkek ve %51,3'ü kadındır. Nüfusun ortalama yaşı 2020 yılı başında 45,7 iken 2023 yılı başında 46,5'e yükselmiştir. 1 Ocak 2023 itibarıyla 65 yaş üstü kişi sayısı 14 milyon 177 bin olup toplam nüfusun %24,1'ini (neredeyse dörtte birini) oluşturmaktadır. 80'in üzerindeki kişilerin sayısı da artarak 4 milyon 529 bine ulaşmış ve yerleşiklerin %7,7'sini temsil eder hale gelmiştir. 100 yaşın üzerindeki kişilerin sayısı ise milenyumun başından bu yana üç katına çıkmıştır. Buna karşılık, 15-64 yaş arası çalışma çağındaki bireylerin sayısı 37 milyon 339 bine düşmektedir (%63,4). Gençlerin sayısı da azalmaktadır: 14 yaşına kadar olan 7 milyon 334 bin kişi (toplam nüfusun %12,5'i) bulunmaktadır. Bu nedenle, gençlerin ülkenin ekonomik ve sosyal hayatına katılımı, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir kalkınma modeli ve refah sisteminin uygun bir dengeye oturtulması açısından büyük önem taşımaktadır. İtalya'da yoksulluğun nesiller arası aktarım mekanizması çoğu AB ülkesinden daha yoğundur (rakamlar sadece

Romanya ve Bulgaristan'da daha kötüdür). 14 yaşında yoksulluk riski altında olan yetişkinlerin (25-49 yaş) neredeyse üçte biri zaten kritik mali durumda olan hanelerde yaşamaktadır.

Başka bir ifadeyle İtalyan nüfusu yaşlanmakta olup, doğum oranı son yıllarda düşüş trendindedir

(<https://www.istat.it/it/files/2023/04/indicatori-anno-2022.pdf>),

(https://temi.camera.it/leq19/post/OCD15_14972/rapporto-annuale-istat-2023-delineato-quadro-demografico-e-i-suoi-effetti-lungo-periodo-sulla-capacita-crescita-italia.html).

Deloitte şirketi tarafından İtalyan tüketicilerin tercihleri üzerine yapılan analizlere göre; 2022 yılı, Omicron varyantının yayılması, diğer yandan ülkede duygusal ve ekonomik şok yaratan ve harcama eğilimi üzerinde güçlü bir azalma etkisi yaratan Rusya-Ukrayna savaşından kaynaklı belirsizliklerle geçmiştir. İtalyanların %57'si savaşın günlük yaşamlarına yansımından endişe duymaktadır ve bu durum benzin, ısınma, elektrik, doğal gaz ve gıda maddelerindeki fiyat artışlarında kendini göstermiştir. Rusya-Ukrayna savaşından çatışmasının İtalyanların 2/3'sinin günlük yaşamı üzerindeki etkilerinden bir diğeri de pandemi nedeniyle önceki yıllarda zaten sıklıkla ertelenen önemli alışverişlerin ertelenmesi olmuştur. Uluslararası gerginliğin seyahat planlamaları üzerindeki etkisi daha az olmaya devam edecektir: insanlar seyahat edecek ama bütçelerini azaltacaktır.

Genel olarak, İtalyanların gelirlerinden temel mallara ayrılan pay yılın başından bu yana artarken, insanlar boş zaman aktiviteleri ve elektronik eşyalar için harcamalarını azaltmayı tercih etmiştir. Tasarruf ve yatırım yapanların oranı da ocak ayına kıyasla dokuz puanlık bir düşüş göstermiştir kibu da enflasyon ve artan fiyatların hane halkı bütçesi üzerinde nasıl daha ağır bir yük oluşturduğunun bir göstergesidir. İtalyanların %80'i için fiyat artışları belirgin olmakla birlikte her zaman şeffaf değildir. Her on kişiden altısı için enflasyon şirketlerin fiyatları olması gerekenden daha fazla arttırmasına neden olurken, sadece %23'ü artan üretim maliyetlerini karşılamak için fiyatların orantılı olarak arttırıldığını düşünmektedir

(https://www2.deloitte.com/it/it/pages/consumer-business/articles/deloitte-consumer-tracker-report.html?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=always-on-consumer-tracker&utm_content=sentiment&utm_term=deloitte%20digital%20consumer%20trends&qclid=EAAlQobChMI_JGa8I6_hAMVZodoCR3yWAZ3EAAYASAAEqIv6PD_BwE).

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Yanıltıcı reklamlara karşı AB Komisyonu, iç pazardaki bu soruna yanıt vermek amacıyla, reklamda doğruluğa ilişkin asgari ve objektif kriterleri belirlemek üzere Ekim 1986'dan beri yürürlükte olan bir yönerge kabul etmiştir. Direktif kapsamında yanıltıcı reklam, "sunumu da dahil olmak üzere herhangi bir şekilde hitap ettiği veya ulaştığı kişileri aldatan veya aldatma ihtimali olan ve aldatıcı niteliği nedeniyle ekonomik davranışlarını etkilemesi muhtemel olan veya bu nedenlerle bir rakibe zarar veren veya zarar verme ihtimali olan reklam" olarak tanımlanmaktadır.

Üye Devletler kendi ulusal yasaları kapsamında daha da kapsamlı bir korumaya izin verebilmektedir. Direktif Ekim 1997'de karşılaştırmalı reklamları da kapsayacak şekilde değiştirilmiştir. Karşılaştırmalı reklam, belirli koşullara tabi olarak, "açıkça veya ima yoluyla bir rakibi veya bir rakibin mal veya hizmetlerini tanımlayan reklam" olarak tanımlanmıştır.

Üye Devletler yanıltıcı veya karşılaştırmalı reklamları kısıtlayabilir ve bazı durumlarda kısıtlamıştır. Dijital Hizmetler Yasası da reklamcılıkla ilgili hükümler içermektedir. Çevrimiçi platformlar tarafından çocuklara yönelik hedefli reklamların yanı sıra cinsel yönelim, din ve etnik köken gibi hassas verilere dayalı hedefli reklamları da yasaklamaktadır. Dijital Piyasalar Yasası, hedefli reklamcılık için kişisel verilerin birleştirilmesine yalnızca kapı bekçisinin açık rızası ile izin verileceğini öngörmektedir.

Buna ek olarak Avrupa Birliği, tüketiciyi koruma kurallarını daha da sıkılaştırmak amacıyla adil iş uygulamalarına ilişkin 2005/29/EC sayılı Direktifi kabul etmiştir. Bu kurallar, diğer potansiyel olarak yanıltıcı reklam uygulamalarına ek olarak, piramit şemaları, bir dükkân kapanmadığında tasfiye satışları ve indirimlerin temeli olarak yapay olarak yüksek fiyatlar gibi çeşitli agresif veya aldatıcı pazarlama uygulamalarını yasaklamaktadır. Çocuklara yönelik reklamlara ilişkin bazı kurallar da belirlenmiştir.

Beşeri tıbbi ürünlerin reklamı, 2004/27/EC sayılı Yönerge ile değiştirilen 2001/83/EC sayılı Konsey Yönergesi ile düzenlenmektedir. Pazar izni henüz verilmemişse veya söz konusu ürün reçeteli bir ilaçsa, tıbbi ürünlerin reklamının yapılması yasaktır. Reklam metni, ürün etiketinde listelenen özelliklerle uyumlu olmalı ve ürünün akılcı kullanımını teşvik etmelidir. Profesyonellere yönelik tıbbi ürünlerin reklamı, ürünün temel özelliklerinin yanı sıra sınıflandırmasını da içermelidir. Bir tıbbi ürünü reçete etmeye veya tedarik etmeye teşvik etmek yasaktır ve ücretsiz numune tedariki kısıtlanmıştır.

İlaç endüstrisi ile özel olarak ilgili olan direktif ve yönetmeliklere ek olarak, aşağıdaki direktif ve yönetmelikler de geçerlidir:

- Tüketicilere yönelik reklamları düzenleyen, iç pazarda işletmelerden tüketicilere yönelik haksız ticari uygulamalara ilişkin 2005/29/EC sayılı Direktif.
- Yanıltıcı ve karşılaştırmalı reklamlara ilişkin 2006/114/EC sayılı Direktif.
- Görsel-işitsel medya hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin 2010/13/EU sayılı Konsey Direktifi.
- Tüketiciyi koruma kanunlarının uygulanmasından sorumlu ulusal makamlar arasında işbirliğine ilişkin 2006/2004 sayılı Tüzük, 2015/2302 sayılı Direktif ve tüketiciyi koruma kanunlarının uygulanmasından sorumlu ulusal makamlar arasında işbirliğine ilişkin 2017/2394 sayılı Tüzük ile değiştirilmiştir.

İtalya'da önemli Fuar Organizatörleri: Fiera Milano: <http://www.fieramilano.it/>

Bologna Fiere: <http://www.bolognafiere.it/>

Verona Fiere: <http://www.veronafiere.it/>

Rimini Fiera: <http://www.riminifiera.it/>

Fiere di Parma: <http://www.fiereparma.it/>

Önemli Medya Kanalları:

TV

RAI: <http://www.rai.it>

Mediaset: <http://www.mediaset.it/>

Sky Italia: <http://www.sky.it/>

La7: <https://www.la7.it/>

Yazılı Basın:

Corriere della Sera: <http://www.corriere.it/>

Sole 24 Ore: <http://www.ilsole24ore.com/>

La Stampa: <http://www.lastampa.it/>

La Repubblica: <http://www.repubblica.it/>

Il Messaggero: <https://www.ilmessaggero.it/>

Kamu İhaleleri

İtalya'da kamu alımları, GSYİH'nin %10'unu ve toplam harcamaların %22'sini oluşturduğundan önemli bir kamu bütçesi kalemidir(OECD, 2021). İtalya'da kamu sözleşmelerinin yürütülmesinden ve denetlemesinden sorumlu kuruluş ANAC-Ulusal Yolsuzluk Önleme Otoritesi (Autorità Nazionale Anticorruzione - National Anti-Corruption Authority) kamu alımlarının sektör büyüklüğünün 2022 yılında 208 milyar avro olduğu açıklamıştır (<https://www.anticorruzione.it/-/relazione-annuale-2023>). İtalya'da kamu alımlarının önemli bir bölümünü (çeşitli tahminlere göre dörtte bir ila üçte biri arasında) özellikle bayındırlık işleri oluşturmaktadır. AB tarafından pandemi sonrası onaylanan İtalyan Ulusal İyileşme ve Dayanıklılık Planı'nda (Ayrıntılı bilgi için: <https://www.italiadomani.gov.it/content/soqei-nq/it/en/home.html>) alt yapı yatırımlarına yönelik bütçenin artması ile de bu oranın artması beklenmektedir.

İtalya, Avrupa Komisyonu tarafından yapılan kapsamlı birdeğerlendirmeye göre, teklif alınan son tarih ile işin verilmesi arasında 2022 yılında ortalama 197 günlük bir süreye sahip olan İtalya, AB ortalaması olan 87 gün ile karşılaştırıldığında, "Karar Hızı" endeksinde performansı düşüktür (https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/countries/italy_en) Benzer şekilde, Dünya Bankası'nın satın alma sistemine ilişkin ankete dayalı endeksinde göre, idari aşamaların uzunluğu İtalya'nın en büyük zayıflıkları arasındadır. Örneğin, İtalya'da OECD ortalaması olan 255 ve AB ortalaması olan 270'e karşı, işin verilme aşamasının uzunluğu 340 gün olarak tahmin edilmektedir.

Kamu İhale Sözleşmelerinin Dijitalleştirilmesi:

31 Mart 2023 tarihli ve 36 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile onaylanan ve kamu sözleşmelerinin tüm süreçlerinin dijitalleştirilmesini öngören Yeni Kamu Sözleşmeleri Kanunu'nun düzenlemeleri 1 Ocak 2024 tarihi itibarıyla tamamen yürürlüğe girmiştir.

Dijitalleştirme, olağan sektörlerde ve özel sektörlerde, herhangi bir tutardaki ihale veya imtiyaz sözleşmeleri gibi İhale Kanun mevzuatına tabi tüm sözleşmeler için geçerlidir. Bir kamu sözleşmesinin tüm süreçlerinin/döngüsünün dijitalleştirilmesi, planlama, tasarım, yayın, ihale ve uygulama aşamalarının sertifikalı dijital ihale platformları aracılığıyla yönetilmesi anlamına gelmektedir. Sonuç olarak, tutarı ne olursa olsun bir sözleşme veya imtiyaz sözleşmesi yapmak isteyen bir ihale makamı veya bir hibe veren makam, bunu yapmak için sertifikalı bir dijital ihale platformu kullanmak zorundadır.

Dijitalleşme sürecinin başlatılmasına ilişkin ayrıntılı bilgiler, Altyapı ve Ulaştırma Bakanlığı ile mutabık kalınarak 13 Aralık 2023 tarihli ve 582 sayılı Karar ile kabul edilen Tebliğ'de yer almaktadır. Dijitalleşmeyi uygulamak için 'ulusal dijital ihale ekosistemi (e-ihale) adı verilen bir

sistem kurulmuştur. Ekosistem, bilgi sistemleri ve veri tabanlarının birlikte çalışabilirliği için Ulusal Dijital Veri Platformu'nun (PDND) teknolojik altyapısına dayanmaktadır.

Ülkemiz Operatörlerinin Karşılaştığı Sorunlar: İtalya'da kamu ihalelerine ülkemiz firmaları DTÖ'nün kamu alımları anlaşmasına (GPA) taraf olunmaması öne sürülerek girememektedir. Bununla birlikte, İtalya'da bürokratik süreçlerin yavaşlığı, dil, oturma-çalışma izinleri gibi konuların da kamu alımları pazarına girişte engel teşkil ettiği belirtilmiştir.

Bu bilgilerden hareketle, İtalya'da kamu ihalelerine iştirak eden Türk firmaları, ülkemizin DTÖ Anlaşması çerçevesindeki Kamu Alımları Anlaşmasına taraf olmaması nedeniyle AB mevzuatında üçüncü ülke tedarikçilerine uygulanan bazı kısıtlamalardan etkilenmektedir. Özellikle altyapı, su, elektrik ve telekom şebekelerinin inşa ve tedarik ihalelerinde AB mevzuatı çerçevesinde İtalyan kanunlarında da uygulanan %50 yerli tedarik kriteri uygulanmaktadır. Bu açıdan AB dışı yabancı firmaların İtalya'da kuracakları bir firma veya İtalyan bir firma ile ortaklık şeklinde ihalelere girmeyi tercih ettikleri gözlenmektedir.

İtalya'da Kamu İhale Duyurularının Takip Edileceği Linkler:

Hızlı Erişim Linkleri:

İhale Duyuruları (Pubblicità a Valore Legale (PVL);

- <https://www.anticorruzione.it/-/pubblicit%C3%A0-a-valore-legale-pvl/>

-ANAC | Piattaforma di Pubblicità a Valore Legale (<https://www.anticorruzione.it/>)

Gelişmiş Arama için:

<https://pubblicitallegale.anticorruzione.it/ricerca-avanzata>

Ulusal Kamu Sözleşmeleri Veri Tabanı:

https://dati.anticorruzione.it/superset/dashboard/appalti/?native_filters_key=ullJH1q9bGR4jtIxzyLp6e_R4ETfOMGIVx4UQoqLbXbrGTzCehDphix0yED4Xlko

Diğer Kaynaklar:

- <https://www.sentenzeappalti.it/2024/01/01/1-gennaio-2024-tutte-le-novita-cosa-cambia-per-appalti-contratti-pubblici-del-nuovo-codice-dlgs-36-2023/>

- <https://www.anticorruzione.it/-/relazione-annuale-2023>

İtalyan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı İhale Duyuruları:

https://trasparenza.mit.gov.it/pagina566_bandi-di-gara-e-contratti.html

AB Kapsamında Elektronik Olarak Yayımlanan Kamu İhaleleri:

<https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByMap.do> (Harita üzerinden İtalya seçilerek güncel ilanlar görüntülenebilir).

Kamu Alımları Alternatif:

<https://www.acquistinretepa.it/opencms/opencms/>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

2023 yılı verilerine göre tarım sektörü İtalyan ekonomisinde 38,2 milyar avro (ağırlık olarak %2,2) katma değer ile İtalya'nın önemli sektörlerinden biridir. 2023 yılında İtalya'da kayıtlı tarım şirketi sayısı bir önceki yıla göre %1,05 azalarak 703.975 olmuştur. Sektörde çalışan sayısı ise 950 bindir. 2023 yılı itibarıyla İtalya'nın tarım sektörü ihracatı değer bazında 8,8 milyar avro, ithalatı ise 21,8 milyar avro olmuştur.

Dünyanın önde gelen tarımsal ihracatçı ülkeleri ve pazar paylarına bakıldığında, 2023 yılında İtalya'nın %3,5 pay ile 9.sırada yer aldığı görülmektedir. Türkiye ise %1,6 pazar payı ile 19. sıradadır. İtalya'nın tarım sektörü ihracatı değer bazında 8,4 milyar avro iken, ithalatı 29,6 milyar avro olarak kaydedilmiştir.

İtalya'nın 2023 yılı tarım sektöründeki ihracatı bölgesel olarak bakıldığında; Avrupa'nın payının %88,4; Asya'nın %6,5, Amerika'nın %3,3 ve Afrika'nın %1,7 olduğu görülmektedir. Ülke bazında veriler incelendiğinde, İtalya'nın tarım ürünleri ihracatında Almanya (%24,7) Fransa (%11), Avusturya'nın (%6,2) ilk 3 sırada yer aldığı, ithalatında ise Fransa (%13,2), İspanya (%7,3) ve Hollanda (%6,9) ilk 3 sırayı paylaştığı görülmektedir.

İtalya bölgeleri incelendiğinde, 2023 yılında tarım sektörü ihracatında ilk 3 sırada Emilia Romagna (%14), Veneto (%13,1) ve Puglia (%11,5) bölgeleri yer alırken; ithalatta Veneto (%17,7) Lombardia (%16,2) ve Piemonte (%14,7) bölgelerinin öne çıktığı görülmektedir.

Ürün bazında incelendiğinde ihracat kalemleri arasında; %22,6 pay ile sebzeler (kavun dahil ve şeker pancarı ve patates hariç) önemli bir paya sahiptir ve ardından yumuşak ve sert çekirdekli meyveler (%15,6) ve sert kabuklu yemişler (%12,3) gelmektedir. İthalat kalemleri arasında; tahıllar (%24,5), içecek imalat sanayinde kullanılan bitkiler (%11,6), deniz, göl ve tatlı suda yetişen balık ve su ürünleri (%8,8), diğer meyve ağaçları, meyveler ve sert kabuklu yemişler (%8,3) veyağlı tohumlar (%7,9) ilk sıralarda yer almaktadır

https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commerciale-settoriale/Interscambio Settoriale %20Agricoltura%2019_03_2024_1710838192.pdf.

Diğer yandan, İtalyan Çiftçiler Konfederasyonu (Confagricoltura) 2023 yılı raporundaki veriler, tarım sektörünün İtalya'nın büyümesine ve sürdürülebilirliğine katkısını ortaya koymaktadır. Tarımsal üretimin yanı sıra tüm tarımsal gıda zincirinin kalitesi İtalyan ürünlerinin ticari başarısına değil, aynı zamanda ülkenin genel imajına ve turizm ve yatırım için çekiciliğine de katkıda bulunduğundan, bu konumlandırmada belirleyici bir faktördür. İtalya gıda ürünlerinde güçlü bir liderliğe sahiptir. 2022 yılı verilerine göre, "Korunmuş Coğrafi İşaretli" ürün sayısı bakımından İtalya 845 ürünüyle AB-27 ülkeleri arasında (%27,5 pay) ile birinci sırada yer almaktadır. 2021 yılı üretim değerlerine bakıldığında, Fransa'nın ardından İtalya 60 milyar avro üretim değeriyle (Avrupa üretiminin %13,5'i) AB-27 içerisinde ikinci büyük tarımsal üreticidir.

Katma değer açısından bakıldığında ise İtalya, 32,7 milyar avro (AB-27 tarımının tüm katma değerinin %17,7'si) katma değer üretiminde Fransa'nın (35,1 milyar avro) ardından yine 2. sıradadır

<https://www.confagricoltura.it/media/6363/AGRIcoltura100-RAPPORTO-2023-Reale-Mutua-Confagricoltura.pdf>).

2023 yılında tarımsal üretim hacim olarak azalmış (%-1,4) ve bunun yanı sıra temel fiyatlar temelinde katma değer (%-2) ve işgücü birimlerinin sayısı da düşmüştür (%-4,9). Hammadde ve enerji ürünleri için uluslararası piyasalardaki istikrarsızlık bir miktar azalsa da iklim faktörünün etkisi devam etmiştir: bitkisel ürünlerde (%-2,4), tarımsal hizmet faaliyetlerinde (%-2) ve hayvancılık sektöründe (%-0,8) hacimler düşmüştür. Hacimler özellikle şarap (%-9,5), patates (%-6,8), meyve (%-5,3) ve zeytinyağında (%-5) düşüş göstermiştir. Endüstriyel bitkiler (%6,2), tahıllar (%3,2) ve taze sebze (%2,8) için pozitif bir yıl olurken, ikincil faaliyetler büyümeye devam etmektedir (%4,1).

AB’de üretim (hacim olarak %1), katma değer (%-1,7) ve istihdam (%-1,5) azalmıştır.2023 tahminleri negatif bir mahsul yılının (hacim olarak %-2,4) ana hatlarını çizmiştir. Ortalama olarak, mahsul fiyatları hafif bir artış göstermiştir (%0,6). Patates (%37,9), zeytinyağı (%22,9), narenciye (%15,2), meyve (%9,4) ve sebzelerin (%8,1) ortalama mahsul fiyatları artarken, tahıllar (%-20), endüstriyel ürünler (%-10,5) ve şarap (%-4,4) için düşüşler kaydedilmiştir. Olumsuz hava koşulları, ortalamanın altında ilkbahar sıcaklıkları, yaz boyunca uzun süreli ve tekrarlanan istisnai sıcak hava dalgaları ve yağış eksikliği ile birçok ürünü olumsuz etkilerken, ülkenin birçok bölgesi sonbahar ve kış aylarında ılıman ve kuru bir hava yaşanmıştır. Buna ek olarak, bazı bölgeleri (Emilia-Romagna, Marche, Toskana) etkileyen, özellikle bazı ürünlere zarar veren ve üretimin çoğunu tehlikeye atan birkaç aşırı sel olayı yaşanmıştır (https://www.istat.it/it/files//2024/01/Report_Stima_prelim_economia_agricola_2023.pdf).

Tarımsal Gıda Sektörü:

2023 yılında İtalya’nın tarımsal gıda sektörü ihracatı bir önceki yıla göre %5,8 artarak yaklaşık 62,2 milyar avro ve ithalat ise %4,6 artarak yaklaşık 62,9 milyar avro olarak gerçekleşmiştir.

İtalya’nın tarımsal gıda sektörü ihracatında yine Avrupa’nın ağırlığı (%73,6) en fazladır ve ardından sırayla; Amerika (%12,8) ve Asya (%8,5) kıtaları gelmektedir. İthalatında ise Avrupa (%76,5), Amerika (%11,5) ve Asya (%7,2) kıtaları öne çıkmaktadır.

Tarımsal gıda ihracatında ilk sırada, Almanya (%16,2), Fransa (%11,6) ve ABD (%10,8) yer almakta olup, ithalatında ise Fransa (%12,4), Almanya (%11,7) ve İspanya (%11,5) ilk üç sıradadır. İtalya bölgeleri incelendiğinde, 2023’de tarımsal gıda sektörü ihracatında ilk 3 sırada Lombardia (%16,7), Emilia Romagna (%15,7) ve Veneto (%15,4) bölgeleri yer alırken; ithalatta Lombardia (%23,6) Veneto (%15,5) ve Emilia Romagna (%14,2) bölgelerinin öne çıktığı görülmektedir.

2023 yılı ihracat verileri ürün bazında incelendiğinde; belirli bölgelerde üretilen sofr şarapları ve kaliteli şaraplar (%4,8) , süt türevleri, krema, tereyağı, yoğurt, vb. (%8,6), meyve ve sebze suları (%7,8), işlenmiş ve konserve edilmiş meyve ve sebzeler (meyve suları ve sebzeler hariç) %3,2, kakao tozu, çikolata, şekerlemeler (%4,6) önde gelmektedir.

2023 yılı ithalat verileri ürün bazında incelendiğinde ise, balıkçılık ürünleri (%10,8), et ürünleri (kümes hayvanı dahil) (%8,7), pastörize süt (%6,8), zeytin yağı (%6,2) ilk sıralardadır

<https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commerciale-settoriale/Interscambio Settoriale Agroalimentare 19 03 2024 1710837235.pdf>).

Ayrıca “**eAmbrosia**”, AB genelinde tescilli ve koruma altında olan tarım ürünleri ve gıda maddeleri, şarap ve alkollü içeceklerin isimlerinin yasal bir kayıdır. Yasal koruma araçları ve ürün özellikleri de dahil olmak üzere tüm tescilli coğrafi işaretlere ilişkin bilgilere doğrudan erişim sağlar. Ayrıca coğrafi işaretler tescil edilmeden önce başvurular ve yayınlar için önemli tarihleri ve bağlantıları gösterir (<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>).

Sanayi

İtalya Ticaret Odaları (Movimprese) verilerine göre, 2023 yılında İtalya’da kayıtlı toplam şirket sayısı bir önceki yıla göre %0,7 artarak 5.957.137 olmuştur ve bu da kayıtlar ve feshler arasındaki dengenin +42.000 işletme ile pozitif olduğuna işaret etmektedir. Yeni açılan işletmelerin sayısı %5,18 artarak 312.050 olmuş, kapanan işletmelerin sayısı da %4,49 artarak 270.011 olmuştur.

İmalat sanayi sektöründe 511.747 şirket faaliyet göstermektedir. Sanayi sektörüne madencilik, enerji tedarik firmaları ve su tedarik firmaları dahil edildiğinde bu rakam 540.757 bine ulaşmaktadır. İtalya’da kurulu aktif şirket sayısı ise 5.097.617’dir ve bu sayı bir önceki yıla göre %0,82 artmıştır (<https://www.infocamere.it/movimprese>).

Sanayi Üretimi:

İtalya, makina-teçhizat, moda ürünleri, gıda, otomotiv ve ilaç gibi stratejik ve çeşitlendirilmiş sektörleriyle Avrupa'nın ikinci sanayi ülkesidir. 2023 yılı itibarıyla İtalyan GSYH'sinin %16,5'ini temsil eden sanayi sektörü yüksek oranda ihracata yöneliktir. 2023 yılı genel sanayi üretimi yıllık bazda %2,5 oranında bir düşüşle kapanmıştır; takvim etkisinden arındırılmış endeks eğilimi 2023'ün neredeyse tüm aylarında negatif olmuştur. Takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre 2023 yılında bir önceki yıla göre madencilik sektörü faaliyetleri %4,7 azalırken, imalat sektörü %2,2 ve elektrik, doğal gaz, buhar ve diğer hava dağıtım faaliyetleri ise %5,8 oranında gerilemiştir.

Eğilimsel bazda en önemli artışları kaydeden ekonomik faaliyet sektörleri kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı (%6), elektrikli teçhizat imalatı (%5,5) ve gıda, içecek ve tütün sanayi (%2,6) olmuştur. En belirgin düşüşler ise kauçuk ve plastik ürünleri imalatı (%-10,0), elektrik, gaz, buhar ve hava tedariki (%-4,5) ve makine ve ekipman imalatında (%-3,3) kaydedilmiştir. Mevsimsel faktörlerden arındırılmış yıllık eğilim, çok hafif bir toparlanmanın kaydedildiği üçüncü çeyrek haricinde, neredeyse tüm çeyreklerde ekonomik düşüşlerle karakterize edilmiştir. Ana sanayi grupları arasında sadece sermaye malları 2023 yılında bir önceki yıla kıyasla büyüme göstermiştir.

Ekonomik faaliyet sektörlerine göre sanayi üretimine bakıldığında, takvim etkilerinden arındırılmış veriler ışığında; 2023 yılında (2015=100 baz alınmıştır) üretimin bir önceki yıla kıyasla, madencilik sektöründe %4,7, imalat sanayinde %2,2 ve elektrik, doğalgaz, buhar ve hava enerjileri sanayinde %5,8 olmak üzere ortalama %2,5 azaldığı görülmektedir

<https://www.istat.it/it/files//2024/02/Produzione-industriale-dicembre23.pdf>

Makine Sanayi Sektörü:

2021 rakamlarına göre makine sektöründe 18.310 firma faaliyet göstermekte olup, bunların %25,7 si KOBİ'dir. Sektörde istihdam edilen kişi sayısı 477.040'dır. İhracat yapan şirketlerin sayısı 9.472 olarak verilmektedir. 2020 yılı verilerine göre, yurtdışında yerleşik ve yurtiçinde kontrol edilen şirketlerin cirosu 32,5 milyar avro, İtalya'da yerleşik yabancı kontrollü şirketlerin cirosu 26,5 milyar avrodur.

İtalya makine sektöründe net ihracatçıdır. 2023'de dünyanın önde gelen makina ihracatçı ülkeleri ve pazar paylarına bakıldığında, İtalya'nın %5,7 pay ile 5. sırada yer aldığı görülmektedir. İlk üçte ise sırayla Çin (%18,3), Almanya (%12,6) ve ABD (%10,3) gelmektedir. 2023 yılı verilerine göre (geçici), makine sanayi sektörü ihracatı 101,1 milyar avro ve ithalat ise 42,8 milyar avro olarak gerçekleşmiştir.

İtalya'nın makina sektörü ihracatında yine Avrupa'nın ağırlığı (%56,6) görülmekte ve ardından sırayla Amerika (%20,2) ve Asya (%17) kıtaları gelmektedir. İthalatında ise Avrupa (%72,2), Asya (%21,8)ve Amerika (%5,5) öne çıkmaktadır.

İtalya bölgeleri incelendiğinde, 2023'de makine sektörü ihracatında ilk 3 sırada Lombardiya (%27,8), Emilia Romagna (%23,7) ve Veneto (%16,1) bölgeleri yer alırken; ithalatta Lombardiya (%35,8) Emilia Romagna (%14,5) ve Piemonte (%13,2) bölgeleri öne çıkmaktadır. Makine sanayi ürünleri ihracatında, ABD (%12,3), Almanya (%10,5) ve Fransa (%8,3) ve ithalatında ise Almanya (%27,2), Çin (%13,1) ve Fransa (%7,7) ilk üç sıradadır.

2023 yılı ihracatı ürün bazında incelendiğinde de; kaldırma ve taşıma makine ve ekipmanları (%8,8), diğer musluklar ve vanalar (%7), diğer pompalar ve kompresörler (%7,2) ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

2022 yılı ithalat verileri ürün bazında incelendiğinde ise, ev tipi olmayan soğutma ve havalandırma ekipmanları; sabit ev tipi klimalar (%11,1), diğer pompalar ve kompresörler (%8), içten yanmalı motorlar (parçalar ve aksesuarlar dahil ve karayolu taşımacılığı ve hava taşıtları için motorlar hariç) (%7,6) ve diğer madencilik, taş ocakçılığı ve inşaat makineleri (aksam ve parçaları dahil) (%7,3) ilk sıralardadır.

2022 yılını %10,7 artışla 55,4 milyar avro ciroya ulaşarak rekorla kapatan İtalyan makina sanayicileri 2023 yılında %2,8 artışla yaklaşık 56,9 milyar avro gelir elde etmiştir. İhracat yükselirken (%5,1 artışla 37,4 milyar avro), gelirler (cirolar) ise iç pazarda %1,5 oranında düşüşle 19,5 milyar avroya gerilemiştir.

Makine sektöründe, Ima, Coesia, Marchesini, Biesse, Cama, Camozzi, Prima Industrie, Salvagnini, Breton gibi isimler İtalyan makina sanayinin temel sütunlarını oluşturmaktadır. Yaşanan krizlere rağmen makine sektörü iyi sonuçlar vermeye devam etmektedir. Sektörde rekabet üzerinde hizmete dayalı yeni iş modelleri ve yeşil ve dijital dönüşüme adaptasyon önem taşımaktadır. Bu çifte geçiş sürecinin finansmanı karşılayacak kapasiteye veya imkana sahip olmayan şirketler maalesef marjinalleşme riski ile karşı karşıyadır. İtalya'nın dünya makina sektöründeki ihracatıpayı yüksek kalmaya devam etmekle birlikte, artan küresel rekabet endişe yaratmaktadır. Çin ve Hindistan gibi oyuncuların piyasaya girmesiyle İtalya potansiyel pazar payını kaybetmektedir. Son 30 yılda daha kırılğan bir ülke haline gelen

İtalya'nın tam tersine bu ülkelerdeki şirketler, uzun vadeli yatırım getirisi hedefleyen sanayi politikası önlemleriyle desteklenmekte ve teşvik edilmektedir. İtalya'nın enerji tedariki, yarı iletkenler, bilgi teknolojileri ve lojistik için yabancı ülkelere bağımlı olmaya devam etmektedir (<https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commerciale-settoriale/Interscambio Settoriale Meccanica 21 03 %202024 1711015707.pdf>).

Kimya Sektörü:

İtalya'nın kimya sektörü ithalat ağırlıklıdır. 2021 verilerine göre sektörde yaklaşık 4 bin firma faaliyet göstermektedir ve bunların %61,1'i mikro şirketler, %36,9'u KOBİ'ler ve %2'si büyük şirketlerden oluşmaktadır. 2021 verilerine göre kimya sanayinde 112.987 kişi istihdam edilmektedir. Sektörde elde toplam gelir (ciro) 59,8 milyar avrodur. Üretimin toplam değeri ise 60,2 milyar avrodur. 2023 yılı sonu itibarıyla, dünyanın önde gelen kimyasal ürünler ihracatçı ülkeleri ve pazar paylarına bakıldığında, İtalyan %1,6 pay ile 16. sırada yer almaktadır. 2023 yılı verilerine göre; kimya sektöründe İtalya'nın toplam ihracatı 39,7 milyar avrodur (İtalya'nın toplam ihracatında payı %6,4). Aynı dönemde, kimya sektörü ithalatı yaklaşık 53,7 milyar avro (pay %9,1) olarak kaydedilmiştir.

İtalya bölgeleri incelendiğinde, 2023'de kimya sektörü ihracatında; Lombardiya (%43,3), Emilia Romagna (%11), Piemonte (%11,9) ve ithalatta ise Lombardiya (%39,9), Veneto (%7,9) ve Emilia Romagna (%8,4) bölgelerinin öne çıktığı görülmektedir.

İhracatta bölgesel dağılıma bakıldığında, ihracatın Avrupa (%69,3), Asya (%14,6), ABD (%11,6) yönüne yoğunlaştığı, ithalatın ise daha fazla Avrupa (%74,6) ve Asya (%19,4) kıtalarından gerçekleştiği görülmektedir. Ülke bazında ihracatta, bir önceki yılda olduğu gibi en fazla Almanya (%13,2), Fransa (%9,5) ve ABD'ne (%7,3) yapıldığı, ithalatın ise Almanya (%17,8), Belçika(%11,1) ve Çin'den (%10,8) gerçekleştirildiği görülmektedir.

Ürün bazında incelendiğinde ihracatta; birincil formlardaki plastikler (%22,2), diğer organik bazlı kimyasallar (%15), kişisel temizlik malzemeleri: parfümler, kozmetikler, sabunlar ve benzerleri (%14,5), endüstriyel kullanım için çeşitli kimyasallar (vuruntu önleyici ve antifriz preparatları dahil) (%11) ilk sıralarda yer almaktadır. İthalatta ise; diğer organik baz kimyasallar (%29,6) ve birincil formlardaki plastikler (%28,1) önemli paya sahiptir.

Kimya endüstrisi (bitmiş farmasötik ürünler hariç) İtalya'da 17 endüstri birliğini bünyesinde toplayan Federchimica (Federchimica, Federazione nazionale Industria Chimica) tarafından temsil edilmektedir (<https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commerciale-settoriale/Interscambio Settoriale Chimica 25 03 2024 1711363768.pdf>).

Hizmetler

Gelişmiş ekonomilerin çoğunluğunda olduğu gibi İtalya'da da tarım, madencilik, imalat, kamu hizmetleri ve inşaat dışındaki toplam ekonomi olarak tanımlanan hizmet sektörü (veya üçüncül sektör- terzario) kendi büyümesini gerçekleştirmekte ancak diğer ülkelere göre iç pazara daha çok odaklanmış durumdadır. İtalya'da en önemli hizmet sektörü faaliyetleri turizm, ticaret, insanlara ve işletmelere yönelik hizmetleri olup, GSYİH'nin %71'ini oluşturmaktadır. Özellikle turizm, İtalya'da doğal, kültürel ve çevresel birikimlerin zenginliği sayesinde en karlı faaliyetlerden birini temsil etmekte ve GSYİH'nin %12'sini oluşturmaktadır. İtalya Ticaret Odası

verilerine göre 2023 yılı sonu itibariyle ticaret sektöründe kayıtlı 1.406.831 şirket ve hizmetler sektöründe kayıtlı yaklaşık 2.080.198 milyon şirket bulunmaktadır.

Otelcilik, restoran işletmeciliği, seyahat acenteliği ve kiralama hizmetleri başta olmak üzere ulaştırma ve depoculuk, bilgi ve iletişim, bankacılık ve sigortacılık, gayrimenkul, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler, kamu ve savunma hizmetleri, eğitim, sanat, spor, eğlence gibi alanlarda faaliyet gösteren firma sayısı her geçen yıl artmaktadır.

Tüm hizmet sektörü faaliyetlerindeki toparlanma, bir önceki yılki güçlü toparlanmanın (%14,4) ardından 2022 yılında da devam etmiştir. Hizmet işletmelerinin genel ciro endeksi %13,4 oranında artmıştır. Genel rakam, yılın ilk yarısında daha güçlü bir yıl içi dinamiği özetlerken, yılın ikinci yarısında sanayi faaliyetlerinde olduğu gibi bir yavaşlama söz konusudur.

2022'de gelirlerdeki artış tüm sektörleri etkilemiş, 2021'deki güçlü toparlanmanın ardından, salgın krizinin ilk yılında sağlık acil durumuyla ilgili kısıtlamalardan en çok etkilenen turizm sektörüyle ilgili faaliyetlerde (seyahat acentesi faaliyetleri +%12,4, konaklama ve yiyecek hizmetleri +%45,7) kayda değer bir hızlanma yaşanmıştır.

İtalya İstatistik Kurumu-ISTAT (<https://www.istat.it>) tarafından 2024 yılı Şubat ayında açıklanan verilere göre, 2023 yılı 4. çeyreğinde mevsimsellikten arındırılmış hizmet ciro endeksi bir önceki çeyreğe göre %1 artarken, genel endeks eğilimsel bazda %2,4 oranında artmıştır.

Özetle, 2023 yılında hizmet işletmelerinin ciro endeksi ortalama %3,9 oranında artarak önceki iki yıla kıyasla belirgin bir yavaşlama göstermiştir. Konjonktürel olarak, ikinci çeyrek hariç yılın neredeyse tüm çeyreklerinde artış kaydedilmiştir.

Sektörler arasında belirgin bir farklılaşma devam etmektedir. 2023'te büyüme özellikle turizm ve motorlu taşıt ticareti sektörlerinde güçlü olurken, depolama ve ulaştırma destek faaliyetlerinde keskin bir düşüş yaşanmıştır (<https://www.istat.it/storage/settori-produttivi/2023/Rapporto-competitivita%20C3%A0.pdf>).

Madencilik

İtalya madencilik açısından kıt kaynakların söz konusu olduğu bir ülkedir. Maden ve minerallerin çıkarılması alanında kayıtlı firma sayısı 2010 yılında 5.000 iken 2023 yılı sonunda 3.569 olmuştur. Bu firmalardan izinli ve üretim yapanlar dikkate alındığında toplam sayı 1.760 civarındadır. Özellikle Po vadisinde ve Adriyatik Denizi açıklarında doğal gaz çıkarılması, ülkenin ana maden kaynağını oluştururken hem mevcut sahaların tükenmesi hem de kaynakların çıkarılmasını sınırlayan katı çevresel düzenlemeler nedeniyle sürekli ve durdurulamaz bir düşüş içindedir. Ancak, bu minerallerin çıkarılıp üretimleri iç talep için yetersiz kalabilmektedir.

İtalya'da maden çıkarımı karışık bir geçmişe sahiptir ve şu anda ağırlıklı olarak endüstriyel malzemelere odaklanmaktadır. Ülkede çimento marnları, seramik mineralleri, endüstriyel kullanım için mineraller ve kaya tuzu gibi mineralleri çıkaran yaklaşık seksen maden bulunmaktadır. Bu malzemeler çeşitli endüstriler için önemlidir ve İtalyan ihracatına katkıda bulunur. Ancak madencilik sektörü, ithalata bağımlılığa yol açabilecek çevresel kısıtlamalar ve

bürokrasi gibi zorluklarla karşı karşıyadır. Özellikle metal madenleri, artan üretim maliyetleri ve gelişmekte olan ülkelerden gelen rekabet nedeniyle 1970'lerde ve 1980'lerde bir kriz yaşamıştır. Buna rağmen, İtalya'da hem açık ocak hem de yeraltı olmak üzere bazı endüstriyel mineral madenleri hala faaliyet göstermektedir.

Alpler, Toskana, Calabria ve Sardunya'da metal cevherleri yaygın olurken, Sicilya, Marche ve Emilia Romagna bölgelerinde sülfür madenleri ve İtalya'nın alüvyonlu ovalarında linyit madeninin yoğun olduğu ve Linyit'in çoğunlukla orta İtalya'nın alüvyonlu ovalarında yetiştirildiği bilinmektedir.

ISTAT tarafından yayınlanan en güncel verilere göre, 2022 yılında taş ocakları ve madenlerden elde edilen metal cevherleri ve diğer mineraller değer bazında 3.068.351 milyon avrodur ve bir önceki yıla göre %12,5 artmıştır (2021 yılında 2.726.543 milyon avro).

Enerji

İtalya enerji anlamında cazip ve güçlü bir pazar olma özelliğini sürdürmektedir. Birincil enerji talebi bakımından, İtalya 2022 yılında 2021 yılına kıyasla %4,5 daha az enerji tüketmiş (149.175 kiloton petrol eşdeğeri/ktoe) olup, enerji kaynakları fosil yakıtlara önemli şekilde dayanmaktadır.

Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı'nın (MASE) Ulusal Enerji Görünümü yıllık raporuna göre, 2022 yılında tüketilen enerjinin %37,6'sı doğal gaz, %35,7'si petrol ve petrol ürünleri, %18,5'i yenilenebilir enerji, %5'i kömür, %2,5'i ithal elektrik ve %0,8'i yenilenemeyen atıklardan elde edilmiştir. Tüketimdeki düşüş en belirgin şekilde sanayi sektöründe (%7,8) görülürken, ulaştırma sektörü daha fazla tüketmiştir. Elektrik talebi yaklaşık %1 oranında düşmesine rağmen pandemi öncesi seviyelerin altında kalmaya devam etmektedir (https://www.mase.gov.it/sites/default/files/Archivio_Energia/LA%20RELAZIONE%20SULLA%20SITUAZIONE%20ENERGETICA%20NAZIONALE%20NEL%202022_MASE%20Luglio%202023.pdf).

Ukrayna'daki savaş nedeniyle İtalya iç enerji arzını güvence altına almak istemektedir ve 2024'ün ikinci yarısına kadar Rus gazından bağımsız olmayı hedeflemektedir. 2022 yılında İtalya AB ülkeleri içerisinde %40 pay ile Rus gazına en fazla bağımlı ülke iken bu oran 2023 yılı Ocak-Ekim dönemi verilerine göre bu oran %4,5 seviyesine gerilemiştir. İtalya 2022 yılında enerji şirketleri aracılığıyla, İtalya'yı Rus doğalgazından bağımsızlaştırmak için tedarik kaynaklarını çeşitlendirmeye yönelik bir plan başlatmıştır.

Libya, Kuzey Avrupa, Cezayir, Azerbaycan'ın şu anda ithalatın çok az bir kısmını oluşturan Rus doğalgazının yerini alması beklenmektedir. İtalya'da hükümet bu geçişi, 2024-2025 kışında Rus gazının tamamen ortadan kaldırılmasına kadar yönetmeyi ve tamamlamayı hedeflemektedir. 2022 yılında, Rusya (14,2 bcm) ve Libya'dan (3,1 bcm) yapılan gaz ithalatı sırasıyla %52 ve %19 oranında düşerken, Cezayir (26 bcm), Azerbaycan (10,3 bcm) ve Kuzey Avrupa'dan (7,6 bcm) yapılan ithalat sırasıyla %11, %43 ve %250 oranında artmıştır. Cezayir, ithalatın %36'sını oluşturarak İtalya'nın en büyük gaz tedarikçisi haline geldi. 2022 yılında İtalya yüksek seviyelerde gaz depolamayı sürdürmüş, gaz kaynaklarını çeşitlendirmiş (örneğin Cezayir, Libya ve Azerbaycan ve ABD ve diğer ülkelere sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı), LNG için yeni

yüzer depolama ve yeniden gazlaştırma üniteleri satın almış ve yenilenebilir enerji ve enerji tasarrufu önlemlerinin geliştirilmesini hızlandırmıştır.

COVID sonrası AB kurtarma fonları olan Ulusal Kurtarma ve Dayanıklılık Planı (PNRR) kapsamında İtalya, 2021-2026 döneminde "yeşil devrimi ve ekolojik geçişi" teşvik etmek için 59 milyar avro ayırmıştır. Özellikle 23,8 milyar avronun yenilenebilir enerji, hidrojen ve sürdürülebilir hareketlilik ve ağları teşvik etmesi amaçlanmaktadır.

İtalya, kendisini Avrupa için bir Akdeniz enerji merkezi olarak konumlandırarak hem yurt içinde hem de yurt dışında geleneksel fosil yakıtlara ve yenilenebilir enerjilere yönelik enerji altyapısına ve gelişimine yatırım yapmaya devam etmektedir. Hükümet, İtalya'nın bölgesel enerji hedeflerine ulaşması için gerekli bir adım olan enerji projelerini hızlandırmak için yetkilendirme ve onay süreçlerinde reform yapmaya devam etmektedir.

İtalya'da Nükleer Enerji:

İtalya'da, enerji talebindeki artış, iklim değişikliği ve enerji güvenliği endişeleri nedeniyle nükleer enerji gündemde yeniden yerini almıştır. Ulusal basında konu, 2023 Ekim döneminden beri gündeme gelmektedir.

Ernst & Young tarafından yapılan yeni bir çalışma, İtalya'nın nükleer enerjiye olan yaklaşımında bir değişimin işaretlerini taşımaktadır. Çalışma, İtalya'nın nükleer enerjiyi tekrar gündeme almasıyla ekonomik açıdan olumlu sonuçlar elde edebileceğini ortaya koymaktadır. Nükleer enerjinin doğrudan ve dolaylı etkilerini içeren bu çalışmaya göre, 2050 yılına kadar nükleer enerjinin İtalya ekonomisine yaklaşık 45 milyar avro değerinde katkı sağlayabileceği öngörülmektedir. Bu katkının, enerji sektöründeki istihdamı da artırarak yarım milyondan fazla yeni iş imkanı yaratacağı belirtilmektedir.

Ayrıca, nükleer enerjinin enerji güvenliği ve iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir rol oynayabileceği vurgulanmaktadır. Fosil yakıtlardan enerji üretimindeki azalma ve düşük karbon emisyonlu enerji kaynaklarının tercih edilmesiyle, nükleer enerjinin önemi artmaktadır. İtalya'nın enerji ihtiyaçlarını karşılarken çevresel etkilerini en aza indirme çabalarıyla uyumlu olarak, nükleer enerjinin temiz enerji kaynakları arasında önemli bir konumda olduğu vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, nükleer enerjinin, iklim kriziyle mücadelede etkili bir araç olduğu ve düşük emisyonlu elektrik sistemlerinin kurulmasında kilit bir unsur olduğu ifade edilmektedir.

Küresel ölçekte, nükleer enerjinin kullanımının küresel emisyonların azaltılmasında ve enerji talebinin karşılanmasında önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. Özellikle, İtalyan enerji devi Eni'nin nükleer enerjiye olan bakış açısının değiştiği ve hükümetin de konuya olumlu yaklaştığı belirtilmiştir. Bu durum, nükleer enerjinin ülke çapında yeniden değerlendirilmesi sürecinde önemli bir adım olarak görülmektedir. Ancak, nükleer enerji konusundaki ilerlemelerin önünde bazı engeller bulunmaktadır. Bunlardan biri, halk arasında nükleer enerjiye karşı yaygın bir endişe ve güvensizlik bulunmasıdır. Ayrıca, politik arenada da nükleer enerjiye karşı çıkan gruplar ve referandum engeli gibi faktörler etkili olmaktadır.

Bu bağlamda, hükümetin nükleer enerji konusundaki politikalarının ve adımlarının, halkın endişelerini dikkate alarak ve güvenlik önlemlerini sağlayarak şekillendirilmesi gerekmektedir.

Nükleer enerjinin yeniden değerlendirilmesi sürecinde, çevresel etkilerin ve güvenlik endişelerinin göz önünde bulundurulması önemlidir.

Sonuç olarak, İtalya'nın nükleer enerji konusundaki yaklaşımında bir değişimin yaşandığı ve bu konunun ülke gündeminde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Ancak, ilerlemelerin sağlanması ve nükleer enerjinin sürdürülebilir bir şekilde kullanılması için halkın ve politikacıların desteği gerekmektedir.

İtalya İyileşme ve Dayanıklılık Planı (PNRR)

Ulusal İyileşme ve Dayanıklılık Planı (PNRR), pandemi krizine yanıt olarak Avrupa Birliği tarafından onaylanan ve yaklaşık yarısı hibelerden oluşan 750 milyar avro değerindeki Yeni Nesil AB (NGEU) programının bir parçasıdır. NGEU programının ana bileşeni olan PNRR, 6 yıllık bir program olup (2021'den 2026'ya kadar) toplam büyüklüğü 672,5 milyar avrodur. Bunun 312,5 milyar avrosu sübvansiyon/hibe, kalan 360 milyar avrosu ise uygun faiz oranlarıyla sunulacak krediler içindir. İtalya tarafından sunulan ulusal plan olan PNRR planı çerçevesinde ise, yatırımlar ve reformlar için 194,3 milyar avroluk kaynak/fon tahsisi öngörülmektedir.

Plan temel olarak 6 misyon etrafında geliştirilmiş olup bu misyonlar sırasıyla; Dijitalleşme, Yenilik, Rekabet Gücü ve Kültürel Alanlar, Ekolojik Dönüşüm, Sürdürülebilir Ulaşım Altyapısı, Eğitim ve Araştırma Çalışma Hayatına Katılım ve Uyum ve Sağlık Sektörüdür.

PNRR tarafından finanse edilen projelerin somut olarak nasıl uygulandığına dair İtalya Ekonomi ve Hazine Bakanlığı (MEF) tarafından hazırlanan kılavuz PNRR'in nasıl yapılandırıldığı, amaç ve hedeflerin zaman çizelgesini, planın nasıl yönetileceğini gösteren ve aynı zamanda somut uygulamalarını sunan bir çerçeve sunmaktadır.

PNRR'nin resmi Portalı "Italia Domani" olarak ilan edilmiştir. Portalde planlanan yatırımların geliştirilmesine ilişkin güncel haberlerle birlikte yatırımların ve reformların izlenmesine yönelik bilgi notları aracılığıyla programın içeriğini ve uygulama sürecini açıklamaktadır.

PNRR planı kapsamında İtalya'ya 2021-2023 yılları arasında toplamda 102 milyar avro ödeme yapılmıştır. 2023 yılında PNRR hedeflerinde bazı değişikliklere gidilmiştir.

Revize edilen yeni PNRR planı kapsamında;

- Yatırımlar için ayrılan toplam kaynak 191,5 milyar Avro'dan 194,3 milyar Avro'ya (2,7 milyar Avro kredive ilave 145 milyon hibe);
- Reform sayısı 66'ya(5'i REPowerEU'da olmak üzere toplam 7 yeni reform)
- Misyonların sayısı 6'dan 7'ye;
- Kilometre Taşları ve Hedefler arasındaki toplam sayı 527'den 614'ye;
- Yeşil dönüşüme katkı %37,5% ten 39,5%'e
- Dijital dönüşüme katkı %25,1'ten 25,6%'ya çıkarılmıştır.

İtalya'ya 2023 yılı sonuna kadar İtalya'ya verdiği taahhütleri ve reformları gerçekleştirdiğinden toplamda 100 milyar avro ödeme yapılmıştır. 2024 yılı için belirlenen 113 hedefin toplam değerinin 28,8 milyardır (6. ve 7. taksitler).

Reformlar, PNRR'nin önemli bir parçasıdır ve ülkeyi modernleştirmek, yatırımların cazibesini arttırmak, ülkeyi güçlendirmek, sosyal uyumu ve toplumun en zayıf kısmını kapsam içinde almayı teşvik etmek, işgücü piyasasına katılımı teşvik etmek, enerji verimliliği ve çevrenin korunması hedeflerine ulaşmak amaçlarını taşımaktadır.

AB Komisyonu tarafından onaylanan, "REPowerEU" isimli bir bölüm içeren yeni İtalyan Ulusal Kurtarma ve Dayanıklılık Planı'nda (PNRR) 66 reform ve 150 yatırım yer alıyor. Yeni "REPowerEU" bölümünün eklenmesiyle Planın Misyonları/Görevleri 6'dan 7'ye yükselmiştir.

Yeni PNRR, 5'i REPowerEU faslında olmak üzere 7 yeni reform öngörmektedir. Bunlar;

1. Üretim sektörüne basit ve etkili araçlar sağlamak ve rasyonelleştirmek amacıyla iş teşviklerinin yeniden düzenlenmesi;
2. PNRR'nin sonuç odaklı yaklaşımını kalkınma ve uyum politikalarına genişletilmesi;
3. Düzenleyici ve yetkilendirme çerçevesini basitleştirmek için yenilenebilir enerjiye ilişkin prosedürlere ilişkin yeni kanun (REPowerEU);
4. Enerji verimliliği ve yenilenebilir kaynaklardan enerji üretimi konusundaki becerilerin artırılması için çalışanların (kamu ve özel) yeniden eğitilmesi (REPowerEU);
5. 2026'dan itibaren Çevreye Zararlı Sübvansiyonlar (SAD) Reformu (REPowerEU);
6. Biyometan üretim tesisleri için gaz şebekelerine bağlantı maliyetlerinin azaltılmasına yönelik önlemler (REPowerEU);
7. İşletmelerin yenilenebilir kaynaklardan enerji satın almasıyla bağlantılı finansal riski azaltmaya yönelik araçlar. Güç Satın Alma Anlaşmaları (Power Purchasing Agreement/PPA): Yenilenebilir kaynaklara yatırım yapanlara sözleşmeler için istikrarlı bir ücret garanti etmek için (REPowerEU);

İtalya **REPowerEU** alanında en fazla reform yapan Üye Devletler arasında yer almaktadır.

Plan Tarafından Halihazırda Öngörülen Reformların Güçlendirilmesine Yönelik Tedbirler:

- Adalet Sistemi ile İlgili Reformlar: Medeni yargıda birikmiş iş yükünün ortadan kaldırılmasına yönelik hedefler teyit edilmiştir. Aralık 2024'e kadar ara hedeflere ve Haziran 2026'ya kadar nihai hedeflere ulaşılması öngörülmektedir. Reformlar ayrıca insan kaynaklarını çekmek ve elde tutmak için, zor durumdaki adli makamları desteklemek ve birikmiş işlerin ortadan kaldırmaya yönelik hedeflere ulaşılmasının ödüllendirilmesi gibi yeni tedbirler de içermektedir.
- Kamu Sözleşmeleri ile ilgili Reformlar: Aralık 2023 için planlanan ulusal e-ihale sistemi de dâhil olmak üzere, kamu ihale sektörüne yönelik hedefler teyit edilmiştir. Yeni Kamu Sözleşmeleri Kanunu'nun uygulanmasına eşlik eden tedbirler, özellikle yerel düzeyde ihale istasyonlarının yeterlilik, profesyonelleşme ve dijitalleşme süreçlerinin desteklenmesini hedeflemektedir.
- Rekabet Ortamı ile İlgili Reformlar: Bir sonraki yasama dönemindeki faaliyetlere ilişkin olarak rekabet yasalarıyla ilgili yedi yeni taahhütte bulunulmuştur. Tüketiciler için, diğer hususların yanı sıra, doğalgaz perakende tedarikçilerinin daha şeffaf olması ve kara kutular aracılığıyla sigorta şirketlerine veri taşınabilirliği öngörülmektedir. İşletmeler için ise promosyonlu satışlara yönelik bazı basitleştirmeler ve yeni kurulan işletmeler (start-up), yenilikçi KOBİ'ler ve risk sermayesine ilişkin düzenlemelerin yeniden düzenlenmesi söz konusudur. Otoyol imtiyazlarına ilişkin düzenlemenin 2024 yılında gözden geçirilmesine yönelik taahhüt korunmuş ve kullanıcıların korunmasına yönelik tedbirlerle güçlendirilmiştir.
- Kamu İdarelerinin Ödeme Gecikmeleri ile İlgili Reformlar: Kamu idarelerindeki ödeme gecikmelerini azaltmak ve denetim ve kontrol sistemlerini güçlendirmek için 2024 yılı başında düzenleyici tedbirler alınacaktır. Kalan zorlukların üstesinden gelmek için personel takviyesi de dahil olmak üzere eylem ve organizasyon planları da uygulamaya konulacaktır. Özel bir dijital platform da oluşturulacaktır. İşletmeler ve idareler arasındaki etkileşimi kolaylaştırmak için özel bir dijital platform da oluşturulacaktır. Ödeme süresi hedefleri 2025 yılına kadar belirlenmiştir.

Yeni Reformlar:

- Uyum Politikaları ile İlgili Reformlar: Bu reformlar, PNRR'nin sonuç odaklı yaklaşımı güçlendirmeyi ve öncelikli ve tamamlayıcı müdahalelerin zamanında uygulanmasını sağlamayı hedeflemektedir. Önlemler, temel hizmetler, temel altyapı, iş ortamının iyileştirilmesi ve iş ortamı ve vatandaşlar için yaşam kalitesinin artırılması, iş dünyasının rekabetçiliğinin sağlanması için önlemler ve yeşil ve dijital geçiş üzerine odaklıdır. Amaç, elverişli koşulların gereklilikleri ile uyumun sağlanması ve müdahalelerin zamanında uygulanmasıdır.
- Şirketlere Yönelik Tedbirler: Planın yenilenmesiyle birlikte, şirketlerin yeniden yapılanması ve rasyonelleştirilmesine yönelik şirketlere yönelik teşvikler, 27 Ekim 2023 tarihli ve 160 sayılı Kanun ile uygulamaya konulmuştur. Bu reformlar, teşvik çerçevesini basitleştirmeyi ve 'Incentivi.gov.it' platformunu ve şirketler sicilini güçlendirmeyi amaçlamaktadır.
- Geçiş 5.0 Programı: 6.3 milyar Avro bütçeli bir program olup aşağıdaki hedefleri amaçlamaktadır:
 1. Enerji verimliliğine ve yenilenebilir enerjilerin kullanımına yönelik yatırımların desteklenmesi,
 2. Yenilenebilir enerjiler ve daha fazla enerji verimliliği için personel eğitimi,
 3. Sıfır emisyon ekonomisine geçişte enerji verimliliği ve çevre koruma desteklerini içermektedir.Destek vergi kredisi şeklinde olmaktadır ve 'Geçiş 4.0'ın bir versiyonudur. Amaç, enerji yoğun endüstriler için iki yıl içinde önemli ölçüde enerji tasarrufu sağlamaktır.
- Kobi'lere Kendi Enerjisini Üretmek için Destekler:
 1. KOBİ'lere yenilenebilir enerji kaynaklarından kendi enerjisinin üretimi, tüketimi, depolanması ve biriktirilmesi için gerekli yatırım mallarının satın alınması için maddi destek sağlanmasını hedeflemektedir. Bu destek için tahsis edilen kaynak 320 milyon avro'dur.
 2. Parco Agrisolare: Tarım ve besli çiftliklerinde enerji tasarrufunu artırmak için fotovoltaik panellerin, akıllı güç yönetim sistemlerinin ve akümülatörlerin kurulmasının yanı sıra çatıların yenilenmesinin teşvik edilmesi öngörülmektedir. Bu tedbir için ayrılan ilave kaynak 852 milyon Avro'dur.
 3. Üretim sisteminin büyümesini ve rekabet gücünü artırmak için ihtiyaç duyulan kritik hammaddelerin araştırılmasını ve geliştirilmesini desteklemek için 50 milyon avro tahsis edilmiştir.
- Ekolojik Geçiş, Net Sıfır Teknolojileri ve Stratejik Üretim Hatlarının Rekabet Gücü Ve Dayanıklılığı İçin Üretim Sisteminin Desteklenmesine Yönelik Tedbirler: Bütçesi 2,5 milyar avro olan yatırım teşvikleriyle, Kalkınma Sözleşmeleri ve Endüstriyel Dönüşüm Fonu aracılığıyla sıfır emisyonlu ekonomiye geçiş için stratejik tedarik zincirlerinin geliştirilmesi (güneş fotovoltaikleri, rüzgar enerjisi, bataryalar, ısı pompaları, elektrolizörler ve karbondioksitin yakalanması, depolanması ve kullanılmasına yönelik teknolojiler), enerji verimliliği ve üretim süreçlerinin sürdürülebilirliğinin desteklenmesi hedeflenmektedir.
- Tedarik Zinciri Sözleşmeleri: 2 milyar avro değerindeki bu tedbir, tarımsal gıda, balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, ormancılık, çiçekçilik ve fidancılık sektörlerindeki tedarik zinciri sözleşmelerinin finansmanına yöneliktir. Tedbir kapsamında, şirketler tarafından sera gazı emisyonları, gıda atıkları ve pestisit ve antimikrobiyal kullanımı, enerji verimliliğinin iyileştirilmesi ve yenilenebilir enerji üretimi ve kullanımının artırılmasına yönelik sözleşmelerin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Ağ ve Altyapı Yatırımları (Toplam 5,2 Milyar Avro):

- Elektrik ve gaz ağlarının inşası ve stratejik olarak güçlendirilmesi için 1,8 milyar avro; bunun: 450 milyon avrosu Akıllı Şebekelerin güçlendirilmesi için; Doğu Tiren bağlantısı için 500 milyon avro; Sardunya-Korsika-İtalya bağlantısı için 200 milyon avro; İtalya, Slovenya ve Avusturya arasında sınır ötesi elektrik bağlantı projelerinin geliştirilmesi için 60 milyon avro; Elektrik ağlarının iklime dayanıklılığını artırmaya yönelik müdahaleler için 63,2 milyon avro; Ulusal iletim ağının dijitalleştirilmesine ilişkin müdahalelerin finansmanı için 140 milyon avro; Adriyatik gaz hattının 1. Aşamasının inşası için 375 milyon avro.
- Su kayıplarını ve dağılımını azaltmaya yönelik müdahaleleri finanse etmek için 1,024 milyar avro. Tedbir, su kayıplarını azaltmak ve "su" kaynağını korumak için su şebekelerinin dijitalleştirilmesi ve boruların değiştirilmesiyle ilgili müdahaleleri finanse etmeyi amaçlıyor.
- Evrensel kamu hizmeti için yeni düşük emisyonlu trenlerin satın alınması için 1,165 milyar avro, ulusal ve bölgesel düzeyde hizmetin verimliliğinin ve kalitesinin artırılmasına tahsis edilecek.
- Liman rıhtımlarının elektrifikasyonu (Soğuk Ütüleme) için 400 milyon avro;
- Okul binalarına yönelik güvenlik önlemleri, yeni okulların inşası ve tam zamanlı sınıfların genişletilmesi için ilave 921 milyon avro. Tedbir, maliyetlerdeki artışa rağmen planlanan metrekarelerin inşa edilmesine olanak sağlayacak.

Aileler: Toplu konut ve binaların enerji verimliliği için düşük gelirli aileler ve gençler için 1 milyar 381 milyon avroluk bir fon oluşturuldu. Tedbir, süper bonusun yarattığı kritik sorunların ve çarpıklıkların üstesinden gelmek için tasarlanmıştır.

İşgücü Piyasası: Bireylerin işgücü piyasasına erişimini kolaylaştırmak ve mesleki becerilerin arz ve talebi arasındaki uyumsuzluğu (beceri uyumsuzluğu) kapatmak için ilgili reformların mali tahsisinde 1 milyar avroluk artış öngörülmektedir.

Gençler:

- Öğrenci yurtlarını artırmak ve Haziran 2026'ya kadar üniversite öğrencileri için 60.000 yeni yatak oluşturma hedefini kapsamında 238 milyon avro,
- Üniversiteye giriş burslarını finanse etmek için ilave 308 milyon avro,
- Tedarik zincirlerinin ve özellikle yapay zekâ, bulut, sağlık, sanayi, fin-tech, siber güvenlik alanlarında yenilikçi projeler yürüten küçük ve orta ölçekli işletmelerin dijital geçişini teşvik etmek amacıyla start-up'ların desteklenmesi ve geliştirilmesi için ilave 100 milyon avro,
- Kamu yönetimi eylemlerinin etkinliğini ve yönetim verimliliğini artırmak ve kamu yönetimi ve kültürel mirasa ilişkin yenilikçi üç yıllık doktora kurslarının etkinleştirilmesinin yanı sıra genel doktoraların sayısının genişletilmesi için ilave 72 milyon avro kaynak tahsis edilmesi öngörülmektedir.

Sağlık Hizmetleri: PNRR'de yer alan sağlık reformuna yönelik bölgesel ve yenilikçi yaklaşımı güçlendirmek için stratejik olarak entegre evde bakım ve uzaktan tıp danışmanlığı için 750 milyon avro kaynak tahsisi öngörülmektedir. İtalyan Hükümeti tarafından PNRR fonlarına yönelik kararlı bir şekilde politikalar uygulanmaya devam etmektedir

(<https://www.governo.it/sites/governo.it/files/NuovoPNRR-20231124.pdf>, <https://italiadomani.gov.it/en/home.html>).

Diğer teşvikler için Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı'nın aşağıda belirtilen linkinden bilgi edinilebilmektedir: https://www.incentivi.gov.it/images/documenti/WEB_INCENTIVI_ENG.pdf

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Akdeniz ülkelerinde olduğu gibi İtalya'da da piyasaya girişte en etkili yöntem yüz yüze görüşme yapmaktır. Ülke genelinde yabancı dillerin yaygın kullanılmaması sebebiyle ikili ticari ilişkilerde tercüman kullanımı gerekebilmektedir. İş çevrelerinde yaygın yabancı dil İngilizcedir. Ülkede bir toplantıya başlarken, bitirirken ya da anlaşmaya varıldığında el sıkışmak yaygındır. Tüm anlaşmalar yazılı hale getirilir ve imzalanır. Kuzey İtalya'da yerleşik firmalar arasında yapılan ticari sözleşme kuralları Güney İtalya'da yerleşik firmalara nazaran daha belirgindir. Kartvizitlerin bir yüzünün İngilizce diğer tarafının ise İtalyanca bastırılması uygun olacaktır. İtalya kültüründe sosyal ve kültürel ilişkiler oldukça ön plandadır. Bu nedenle, iş konuşurken arada sanatsal ve kültürel konulardan da bahsetmek önemlidir.

Akdeniz ülkelerinde her ne kadar randevu saatlerinde küçük gecikmeler yaygın olsa da toplantı zamanına uyulmalıdır. Kartvizit alışverişi yapmak yaygındır ve kartvizitinin arkasında İtalyanca tercüme olması şık olacaktır.

İtalyan iş kültüründe kişisel ilişkiler büyük bir rol oynamaktadır. İtalyanlar tanıdıkları ve güvendikleri kişilerle çalışmayı tercih ettikleri için üçüncü taraf tanıtımları yardımcı olabilmektedir. Ayrıca, ortaklar arasındaki kişisel ilişkiyi derinleştirdiği için, insanların mümkün olduğunca sık yüz yüze görüşmeleri de tercih edilir.

İşletmeler genellikle Pazartesi'den Cuma'ya saat 8.30/9.00 ile 17.00/18.00 arasında çalışmaktadır. Öğle arası 1 veya 2 saattir. Ağustos ayında, dini kutlamalarda ve diğer ulusal tatil günlerinde herhangi bir toplantı düzenlenmemesi önem arz etmektedir.

İtalya, tarihi kültürü ve doğal güzelliği turistler için favori bir ülke olması sebebiyle, İtalyanlar yabancılara karşı çok naziktir. İletişim kurmak için doğru dili ve doğru jestleri kullanma yeteneği, özellikle İtalya'da çok önemlidir. Genellikle iş ilişkisi kurulacak kişilerle ilk temas resmi olmalıdır. E-posta gönderilmesi ve ön telefon görüşmesi yapılması önerilmektedir. Son zamanlarda İtalyan şirketleri, işlerini tanıtmak ve bir iletişim ağı oluşturmak için LinkedIn ve Facebook gibi sosyal medyayı yaygın bir şekilde kullanmaktadır. İlk temastan sonra telefon, faks veya e-posta yerine yüz yüze görüşme yapılması tercih edilmektedir.

Para Kullanımı

1 Ocak 2002'den bu yana İtalya'nın resmi para birimi avro (euro(€))'dur. İtalya'da başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır. Diğer taraftan, 2023 yılı bütçe kanununda yapılan düzenleme ile nakit kullanım tutarı 1.000 avrodan 5.000 avroya yükseltilmiştir (197/2022 sayılı 2023 Bütçe Kanunu, bknz. madde.1 paragraf 384.). Böylelikle 5000 avro üzerindeki işlemlerde nakit kullanımı kabul edilmemektedir.

Bununla birlikte, kullanım limitindeki bazı istisnalar geçerliliğini korumakta olup perakende ticaret operatörlerine ve seyahat acentelerine ve İtalya'da ikamet etmeyen yabancı vatandaşlar (turistler) için 15.000 avroya kadar Gelir İdaresine bildirimde bulunmak kaydıyla

nakit ödeme yapmak mümkündür. 1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde yolcu beraberinde getirilebilecek nakit tutar 10.000 avrodur.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları için Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır. (Vatikan Şehri için de geçerlidir).

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. İtalya vizesi, yurt dışındaki İtalya Büyükelçiliği veya Konsolosluk Bölümleri tarafından verilir. İtalya turistik vize süresi bir yıl için maksimum 90 gündür. Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

- 1 Ocak 2023 Yeni Yıl (1 Ocak)
- 6 Ocak 2023 Dini Bayram – Epifani (6 Ocak)
- 10 Nisan 2023 Dini Bayram- Paskalya (Mart/Nisan) *değişebilmektedir. (10 Nisan 2023 Pazartesi)
- 25 Nisan 2023 Milli Bayram- Kurtuluş Günü (25 Nisan-Liberazione dal nazifascismo (1945)
- 1 Mayıs 2023 İşçi Bayramı (1 Mayıs)
- 2 Haziran 2023 Milli Bayram- Cumhuriyet Bayramı (2 Haziran)
- 29 Haziran 2023 Dini Bayram- S. Pietro e Paolo (29 Haziran, sadece Roma)
- 15 Ağustos 2023 Dini Bayram- Assumption (Assunzione di Maria-15 Ağustos)
- 1 Kasım 2023 Dini Bayram- Azizler Günü (Ognissanti)
- 8 Aralık 2023 Dini Bayram – Masumiyet Günü (Immacolata Concezione)
- 25 Aralık 2023 Dini Bayram- Noel (Natale di Gesù)
- 26 Aralık 2023 Dini Bayram- Aziz Stephan Günü (Santa Stefano)

(Ayrıntılı bilgi için: https://presidenza.governo.it/ufficio_cerimoniale/cerimoniale/giornate.html)

İtalya’da haftalık çalışma saati toplam 40 saattir. Çalışanların yılda 30 işgünü tatil yapma hakkı vardır. İtalya’da çalışma saatleri genelde aşağıdaki gibidir:

Bankalar: Pazartesi-Cuma: Sabah (08.30- 13.30) – Öğleden sonra (14.30-16.00)

Resmi Daireler: Pazartesi-Cuma: Sabah (08.00- 14.00) – Öğleden sonra (14.30-16.00)

Büyük mağazalarda, süpermarketlerde ve hipermarketlerde öğle tatili uygulaması olmamakla birlikte, tatil günlerinde ve dini bayramlarda özellikle ağustos ayının tamamında öğle tatili uygulaması yapılabilmektedir.

Yerel Saat

Greenwich’e göre İtalya sonbahar ve kış mevsimlerinde (güneş saatine göre) GTM +1 saat ileridedir. İlkbahar ve yaz mevsimlerinde ise yasal saat uygulamasına göre +2 GTM ileridedir.

Sonbahar ve kış aylarında İtalya yerel saati Türkiye'ye göre 2 saat gerideyken, ilkbahar ve yaz aylarında ise saat farkı 1'e inmektedir.

Kullanılan Lisan

Ülkenin resmi dili İtalyanca'dır. İtalyanca aynı zamanda Avrupa Birliği'nin, San Marino'nun, Vatikan Devleti'nin resmi dili olmakla beraber, Malta ve İsviçre'de de konuşulmaktadır. İtalya'da çift dil konuşulan Bölgeler aşağıda verilmektedir:

- Valle d'Aosta Bölgesi: Fransızca
- Trentino-Alto Adige Bölgesi: Almanca
- Friuli-Venezia Giulia: Slovence ve Almanca

Yerel Ölçü Birimi

Ülkede metrik sistem kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

İtalya ile iletişim kurmak için önce ülke kodu +39 ve ardından 9 haneli telefon numarası girilir.

Ulaşım

Sınır Kapıları: İtalya'da karayolu taşımacılığında 10 ilde kullanılan 13 sınır kapısı bulunmaktadır:

- Aosta (AO) ilinde: Traforo del Gran S. Bernardo, Traforo del Monte Bianco
- Domodossola (VB)
- Ventimiglia (IM)
- Limone Piemonte (CN)
- Luino (VA)
- Como – Ponte Chiasso (CO)
- Tirano
- Tarvisio (UD)
- Gorizia (GO)
- Trieste (TS) ilinde: Ferneti, Rabuiese, Villa Opicina

Ülkedeki deniz, hava ve kara sınır kapıları listesi aşağıdaki linkte bulunmaktadır:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0310\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0310(02)&from=EN)

Havalimanları: Ülkede yolcu trafiği için toplam 39 havalimanı bulunmakta olup havalimanı bulunan şehirler ve havalimanları aşağıda yer almaktadır:

Alghero, Ancona, Bari, Bergamo, Bologna, Brescia, Brindisi, Cagliari, Catania, Comiso, Crotone, Cuneo, Floransa, Foggia, Cenova, Lamezia Terme, Lampedusa, Milano Linate, Milano Malpensa, Napoli, Olbia, Palermo, Pantelleria, Parma, Perugia, Pescara, Pisa, Reggio Calabria, Rimini, Roma Ciampino, Roma Fiumicino, Salerno, Taranto, Torino, Trapani, Treviso, Trieste, Venezia, Verona.

Stratejik öneme ve uluslararası hub özelliği bulunan havalimanları; Milano Malpensa, Roma Fiumicino ve Venezia'dır. Stratejik öneme sahip havalimanları ise; Bari, Bologna, Cagliari, Catania, Firenze, Lamezia Terme, Napoli, Palermo, Pisa, Torino'dur.

Ülkedeki havalimanları hakkında ayrıntılı bilgilere aşağıda sunulan İtalyan Sivil Havacılık Otoritesinin resmi web sitesi olan (<https://www.enac.gov.it/aeroporti/infrastrutture-aeroportuali/aeroporti-in-italia>) linkinden ulaşılabilir.

Uluslararası Deniz Limanları: İtalya Ulusal Liman İdarelerine bağlı uluslararası liman sayısı 57'dir. İtalya Ulusal Liman İdarelerine bağlı uluslararası liman sayısı 57'dir; Toplam mal/ton kategorisinde en önemli uluslararası limanlar sırasıyla: Trieste, Cenova, Cagliari-Sarroch, Livorno ve Gioia Tauro'dur. İtalya'da dış ticaretin %36'sı deniz yolu ile %50'si Kara yolu ile %12'si Hava ve %2'si demiryolu ile gerçekleştirilmektedir.

2019 Yılında Türkiye, İtalya'nın MED ve MENA bölgesinde deniz ticaretindeki ilk 3 ortağı arasında bulunmaktadır. Limanların taşıma istatistiklerine ilişkin 2022 yılı verilerinin yer aldığı link aşağıda sunulmaktadır:

- https://www.assoporti.it/media/11931/adsp_movimenti_portuali_qenset_2022_aggiornato_su_modifica_dati_adsp_al_22122022.pdf
- http://www.assoporti.it/media/7377/srm_assoporti.pdf

Demiryolu Ağı: İtalya demir yolu ağı boyunca uzanan koridorlar şunlardır:

- İsviçre Sınırı: Ren-Alp Koridoru: Milano ve Novara üzerinden Cenova'ya devam etmektedir.
- Avusturya Sınırı (Brenner) İskandinav-Akdeniz Koridoru: Bologna- Roma ve Napoli üzerinden Sicilya'ya ulaşmaktadır.
- Baltık-Adriyatik Koridoru: Ravenna'dan başlayıp kuzeye doğru Venedik üzerinden Slovenya ve Avusturya'ya kadar uzanmaktadır
- Fransa Sınırından Slovenya Sınırına: Akdeniz Koridoru: Torino-Milano-Verona-Venedik-Trieste

İtalya'da ulaştırma biçimlerine göre ağlar ve ilgili kuruluşlar için ayrıntılı bilgilere (https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/rail/ertms/contributing/countries/italy_en) linkinden ulaşılabilir. Diğer taraftan İtalya'da 16.700 km üzerinde demir yolu ağı ile 2.000'in üzerinde istasyon kişilerin ve malların sürdürülebilir hareketliliğini sağlamak için faaliyet göstermektedir. Aktif olmayan hatlarla birlikte İtalya'da demir yolu ağı uzunluğu 24.220 km civarındadır. İtalya Uluslararası Demiryolları Birliği'nin de bir üyesidir.

Konaklama

Önemli bir turizm ülkesi olan İtalya geniş bir otel ağına sahiptir. Ülkedeki havalimanları ve otellerde kiralık araç hizmetlerine kolayca erişim sağlamak mümkündür. Aynı şekilde restoran hizmetleri de gelişmiştir. Turistik yerler ile ilgili yararlı bilgilere aşağıdaki resmi linkten erişmek mümkündür:

<https://www.italia.it/en>

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Dünya Bankası tarafından son yayınlanan 2020 yılı “Doing Business” raporuna göre 60,5 milyon nüfusu ve kişi başına düşen 35 bin ABD doları milli geliriyle İtalya, dünya ülkeleri sıralamasında iş yapma kolaylığı sıralamasında 58.; iş kurma sıralamasında 98.; inşaat ruhsatları/izinleri sıralamasında 97’inci; mülk edinme sıralamasında 26.; krediye erişim sıralamasında 119.; azınlık yatırımcılarının korunması sıralamasında 51.; vergi ödeme sıralamasında 128.; sınır ötesi ticaret sıralamasında 1.; sözleşmeleri yürürlüğe koyma sıralamasında 122.; elektrik bağlatma sıralamasında 38.; ödeme sıkıntılarının çözümünde 21. sırada yer alan bir ekonomidir.

İtalya yabancı yatırımcılar için cazip bir pazar olmanın yanı sıra, bürokratik süreçlerin yavaşlığı ve karmaşıklığı, vergi kolaylıklarının yetersizliği, işgücü maliyetlerinin yüksek oluşu nedeniyle bazı zorluklar ile karşılaşılabilir. İtalyan Mevzuatı uyarınca yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler tarafından %100 yabancı sermayeli şirket kurmak mümkündür. Yabancıların aynı zamanda mevcut İtalyan firmalarına ortak olmak ya da birlikte ortaklık kurma imkânı da bulunmaktadır. Dolayısıyla, gerekli hukuki prosedürlerin tamamlanması halinde, yabancıların İtalya’da ortaklık ve/veya şirket kurması ya da şube ve temsilcilik ofisi kurmaları önünde bir engel bulunmamaktadır.

Şirket Türleri:

İtalya’da anonim şirket, limited şirket ve basitleştirilmiş limited şirket kurmak mümkündür. Söz konusu şirket türlerine ilişkin detaylı bilgi aşağıda yer alan tabloda sunulmaktadır.

Şirket Türü	Hissedar Sayısı	Asgari Sermaye	Yükümlülükler
Anonim Şirket (Società Per Azioni/S.p.a)	Asgari 1	50.000 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı
Limited Şirket (Società Responsabilità Limitata/ S.r.l.)	Asgari 1	10.000 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı
Basitleştirmiş Limited Şirket (Società Responsabilità Limitata Semplificata/S.r.l.S)	Asgari 1	1 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı

Kaynak: <https://www.ice.it/en/invest/starting-business-italy-2>

Organizasyonel esnekliği ve sınırlı sorumluluk dolayısıyla limited şirket, İtalya’da en fazla tercih edilen şirket türüdür. Geçmişte daha çok küçük şirketler limited şirket şeklinde kurulurken, günümüzde büyük ve aktif işletmeler de limited şirket olarak kurulabilmektedir. Limited şirket yapılanmasında, şirket ortakları, şirket adına ve hesabına hareket etseler dahi şirket yükümlülüklerinden kişisel olarak sorumlu tutulamamaktadır.

2012 yılında benimsenen “Cresci Italia” başlıklı Kararname kapsamında yapılan yeni düzenlemeler çerçevesinde, İtalya’da iki tip limited şirket kurulabilmektedir. Klasik anlamdaki limited şirket, yani S.R.L ve basite indirgenmiş limited şirket yani S.R.L.S (S.R.L semplificata). Medeni Kanunu'nun 2463. maddesi kapsamında düzenlenen klasik anlamdaki limited şirket (S.r.l) yapısında, minimum kayıtlı ve fiilen yatırılmış sermaye arasında ayırım bulunmaktadır.

Yeni kurulacak bir limited şirket için, gerekli minimum sermaye tutarı 1 avrodur. Eğer sermaye tutarı 10.000 avro ve üzeri ise, şirket sözleşmesindeki kayıtlı sermayenin %25'i şirket ana sözleşmesinin ortaklar tarafından imzalanması ile birlikte ödenmelidir. Eğer sermaye tutarı 1 avro ile 10.000 avro arasında ise, kayıtlı sermaye sadece nakit olarak ve tümüyle ana sözleşmenin onay safhasında ödenmelidir.

Medeni Kanunu'nun 2463-Bis maddesi çerçevesinde ise, girişimciliği desteklemek üzere uygulamaya konulan basite indirgenmiş limited şirket (S.R.L.S) kuruluşu düzenlenmektedir. Buna göre, kuruluş sözleşmesinin noter tarafından yapılması gerekmemektedir. Şirket kuruluş sözleşmesi, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Şirketler ve Made in Italy Bakanlıkları tarafından belirlenmiş standart bir modele göre gerçekleştirilmekte olup, bunun dışına çıkılamamaktadır. Basite indirgenmiş limited şirket, 35 yaş altındaki genç girişimciler tarafından kurulabilmektedir. Bu şirketlerin klasik limited şirketten temel farkı ise, kuruluş maliyetleridir. Kuruluş sermayesi basite indirgenmiş limited şirketlerde de 1 Avro'dur. Ancak klasik türdeki limited şirketten farklı olarak, kayıtlı sermaye tutarı minimum 1 avro, maksimum 9.999 avro olabilmektedir. Sermaye nakit olarak ve tümüyle şirket kuruluşu esnasında ödenmelidir. Şirket ortakları sadece gerçek kişiler olabilmekte, tüzel kişilikler ise şirkete ortak olamamaktadır. Bu tür limited şirketler tek ortaklı da kurulabilmektedir. Diğer yandan, Kanun tarafından belirlenmiş standart bir model çerçevesinde noter tarafından hazırlanan ana sözleşme için, bu hizmet karşılığında noter tarafından bir ücret alınmamaktadır.

Şirket Kurma Prosedürleri

İtalya'da yabancıların şirket kurması için gerekli belgeler arasında Vergi Numarası ve dolayısıyla çalışma ve oturma izninin alınması zorunluluğu bulunmakta bu belgelerin sağlanamadığı durumlarda ülkemizde yerleşik kişilerin bu yöndeki girişimlerinden müspet sonuçlar elde edilememektedir. Bu nedenle, daha çok bir İtalyan firması ya da ülkede yerleşik müteşebbisler ile ortaklık kurulması suretiyle yapılan yatırımlar tercih edilmektedir.

Şirketin kuruluşundaki maliyet avantajlarının bulunması ile basite indirgenmiş limited şirketlerin bazı kısıtlayıcı noktaları bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi, yukarıda belirtildiği üzere şirketin ana sözleşmesinin standart bir model olması ve bunun dışına çıkılamaması nedeniyle, yönetsel elastikiyetin bu şirketlerde daha düşük olmasıdır. Bir diğeri, bu şirketlerin ana sermayesinin yükseltme limiti 9,999 avro olduğundan, şirketin büyüme hedefi doğrultusunda ilave edinilecek mal ve teçhizatların olması halinde, kayıtlı sermaye yetersiz kalacağından bu şirketler işlevselliğini yitirebilmektedir.

Gerek klasik anlamda gerekse basite indirgenmiş limited şirket kuruluşunda, öncelikle, "vergi numarası" (codice fiscale) alınması gerekmektedir. Vergi numarası, geçerli bir vize veya İtalya'da ikametgah belirtilmeden Türkiye'deki İtalyan Konsolosluklarından alınabilmektedir. Geçerli pasaport ve kimlik ile bizzat başvurulması yeterlidir. Başvuru yapıldıktan sonra, vergi numarası hemen çıkarılabilmektedir. Vergi numarası almanın diğeri bir yolu, İtalya'da işlemleri takip edecek bir kişiye vekaletname verilmesidir. Vekalet verilen kişi, İtalya'daki Maliye Ofislerinden (Agenzia dell'Entrate) vekil eden kişi adına vergi numarası talep edebilmekte olup ancak bu durumda, vekil eden kişinin başvuru sırasında geçerli bir vizesi bulunması gerekmektedir. Şirket kuruluşunda, şirket ana sözleşmesi noter tarafından hazırlanarak, yine noter tarafından Bölge Ticaret Odası bünyesinde yer alan Şirket Kayıt Birimine bildirilmektedir.

Şirket kurulumu için notere sunulması gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

- Tüm ortak ve yöneticilerin kimlikleri,
- Ortakların vergi numaraları (codice fiscale),
- Ortakların şirket kuruluş akdinde hazır bulunması veya temsili bir vekaletname vermiş olmaları,
- Şirket unvanı,
- Şirket adresi,
- Sermaye miktarının ödenmiş olması,
- Şirket yöneticisinin bu görevi kabul ettiğine dair imzalı beyanı,
- Şirket ana sözleşmesi (italyanca).

Şirket sözleşmesinin noter huzurunda imzalanması ile birlikte şirket kurulmuş sayılmaktadır. Ardından şirketin sicile kaydı gerekmektedir. Sicile kaydedilmesi sonrasında, şirket yasal mevcudiyete kavuşmaktadır. Diğer taraftan 21 Kasım 2021 tarihinde yapılan yeni düzenlemeye göre, merkezi İtalya'da bulunan ve sermayesi nakit olarak ödenmiş limited şirketler (S.r.l.) ile basitleştirilmiş limited şirketlerin (S.r.l.s.) kuruluş sözleşmesi, Noter tarafından, sözleşme taraflarının video konferansa katılımıyla, elektronik ortamda kabul edilebilecektir. Yeni mevzuatın 2. maddesi uyarınca, "online" limited şirket kurulması için gerekli ön koşulların mevcut olması gereklidir. Mevzuatın uygulanabilirliği açısından, şirket kuruluş sözleşmesi münhasıran İtalya merkezli limited şirketlere ve basitleştirilmiş limited şirketlere atıfta bulunmaktadır. Diğer bir yenilik ise, Noter tarafından oluşturulacak bir cari hesaba ödenmiş sermayenin nakit para şeklinde yatırılmasıyla "online" limited şirket kurmak mümkün olabilmesidir. Kararname, bilişim araçlarının kullanımını destekliyor olsa da, Noterlerin şirket kuruluş aşamasındaki önemli rolü devam etmektedir.

Söz konusu kararnamenin 2. maddesi uyarınca, şirket kuruluş sözleşmesi, Ulusal Noterler Konseyi tarafından hazırlanan ve yönetilen elektronik platform tarafından yönetilecektir. Bu kapsamda:

- Kimlik doğrulaması,
- Dijital imza hamilinin doğrulanması,
- Dijital imza hamili tarafından imzalan belge ve sertifikaların geçerliliğinin doğrulanması ve tasdik edilmesi,
- Video konferasanta taraflar tarafından ortaya konulaniradenin izlenmesi,
- İmzalanacak sözleşmenin görüntülenmesi,
- Sözleşmenin saklanması,
- Her türlü faaliyetin izlenebilirliği/takibi,
- Özelbir dijital imzanın taraflara verilmesi gerçekleşecektir.

Ticaret sicil kaydı, faaliyette bulunulacak bölgenin Ticaret Odasınınca düzenlenmektedir ve her şirket bağlı bulunduğu ticaret odasından bir sicil numarası almak zorundadır.

Ticaret Odası tarafından talep edilen belgeler ise:

- Şirket sözleşmesi, (adres ve sermaye gibi detayları içerecek şekilde),
- Kayıtlı ve ödenmiş sermaye miktarı,
- Yöneticilerin isim ve kişisel bilgileri,

- Her yöneticiye verilen sorumluluklar,
- Her limited şirket için (S.p.A. or S.r.l.) mali durum belgesini Ticaret Odası bünyesindeki şirket siciline vermek zorundadır.
- Mali durum belgesi İtalyanca düzenlenmesi ve aşağıdaki bilgileri içermek zorundadır.
- Kar ve zarar hesabı,
- Bilanço,
- İstenildiği takdirde yönetici ve bağımsız denetici raporlarıdır.

Diğer taraftan, şirket kurma süreçlerine 2023 yılı itibariyle bir takım kolaylaştırıcı uygulamalar getirilmiştir

(<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/10/21/22G00162/sq;> [https://www.partitaiva.it/costituzione-telematica-srl/;](https://www.partitaiva.it/costituzione-telematica-srl/) <https://www.partitaiva.it/srl-online/>). 21/10/2022 tarihli ve 247 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren sermayesi nakit olarak ödenmiş İtalya merkezli limited şirketlerin kuruluş sözleşmeleri modellerinin tanımına ilişkin Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı'nın 26 Temmuz 2022 tarihli ve 155 sayılı Yönetmeliği uyarınca (bu yönetmelik 08 Kasım 2021 tarihli ve 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2.maddesinin 3.paragrafının aktive etmektedir), İtalya'da Limited Şirket kurulumu için "online" prosedür uygulamasına geçilmiştir.

Limited Şirket kurulum sisteminin dijitalleşmesi, çeşitli bürokratik ve vergiyle ilgili işlemleri hızlandırmayı mümkün kılarak prosedürleri kolaylaştırmıştır. Aynı zamanda "video konferans" aracılığıyla basit ve hızlı bir şekilde online Srl açmak mümkün hale gelmiştir. 2023 yılındaki bu yenilik sayesinde, kuruluş maliyetleri (noter masrafları) başta olmak üzere özellikle zaman tasarruf edilmektedir. Bu kolaylıkların yanı sıra, "online" S.R.L. şirket kurulumu için kesin kurallar da getirilmiştir.

S.r.l. ve S.r.l.s. şirketlerin "online" kurulması için aşağıdaki şartların sağlanması gerekmektedir:

- Bu şirketler (S.r.l. ve S.r.l.s) mevzuat kapsamında öngörülen "standart" tüzükleri kullanılmalıdır,
- İtalya'da yerleşik olmalıdır,
- Ödenmiş sermaye nakit olarak yatırılmalıdır,
- Şirket kurulumunu yapan şahısların (tümü veya bir kısmı) video konferansta bulunmak zorundadır.

"Online" S.r.l. şirketi kurma prosedürleri "gerçek" kişiler için 5 iş gün, diğer tüm hallerde ise 10 iş gün sürmektedir. Yukarıda belirtilen sürelerde S.r.l.'nin online prosedür ile kurulumunu resmi olarak gerçekleştirmek mümkün olmuyorsa, bu gecikmeyi resmi olarak gerekçelendirme yükümlülüğü vardır. Notersiz kurulan S.r.l. şirketin kurulumu tamamen "online" olarak resmileşmekte olup, başvuru sahiplerinin kişisel olarak bir makam (çoğu durumda noter) veya herhangi bir yetkili organ huzuruna çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ortakların, Srl'nin Medeni Kanun tarafından öngörülen geleneksel prosedürü izleme veya "online" prosedürler ile kurulma konusunda seçim hakkı bulunmaktadır. Sermayenin ödenmesi/yatırılması, hissedarlar tarafından AB içinde faaliyet gösteren bir kuruluşta açılmış bir banka cari hesabı kullanılarak yapılabilir ve ayrıca ortaklık paylarına ilişkin tüm belgelere "online" olarak erişim sağlanabiliyor olması gerekmektedir. Limited Şirket'in kurulması için üstlenilen giderlerin hesap bakiyesi, banka veya finans kuruluşu tarafından sunulan hizmetler aracılığıyla, "online"

olarak da erişilebilir olmalıdır. İlgili tüm ortakları korumak için ödemeyi yapan kişilerin kimliklerinin ibraz edilmesi zorunludur.

Diğer bir sermaye şirketi türü olan anonim şirket (S.p.A.) kuruluşu da limited şirket kuruluşuna benzer bir kuruluş süreci gerektirmektedir. Anonim şirket için gerekli minimum sermaye tutarı, 50,000 avrodur. Borsada işlem görmek isteyen şirketler için, anonim şirket şeklinde kurulma şartı bulunmaktadır. Bu şirketlerde giderler ve borçlar, şirket malvarlığından, sermayesinden ve şirketin ekonomik kaynaklarından ödenmektedir. Dolayısıyla, ortaklar şirket borçlarından kişisel varlık ve birikimleri ile sorumlu tutulmamaktadır. Yine, anonim şirketlerde de şirket ana sözleşmesi noter tarafından hazırlanmakta ve Bölge Ticaret Odasına kayıt amacıyla bildirilmektedir. Şirket ancak ticaret siciline kaydı halinde aktif hale gelmektedir.

İtalya'da şirket kuruluşu ve vergisel konular için İtalya Gelir İdaresi'nin Web Sitesinden ve aşağıda sunulan diğer linklerden bilgi edinmek mümkündür:

- https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/doing_business_in_italy_2021_2.pdf
- <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/incorporation-and-registration-of-a-company>
- <https://www.impresainungiorno.gov.it/en/web/l-impresa-e-l-europa/setting-up-a-business>
- <https://www.ice.it/en/invest/starting-business-italy>

Şube Açma Prosedürleri:

Şube kuruluşuna ilişkin hususlar, 16 Mart 1942 tarih ve 262 sayılı İtalyan Medeni Kanunu'nun 2508. maddesinde düzenlenmektedir ve şube tescili bu kanuna göre yapılmaktadır. İtalya'da şube kurabilmek için, kuruluş işlemlerinin noter vasıtasıyla yürütülmesi ve yetkili ticaret mahkemesi ve faaliyete geçilecek bölgede görevli alan ticaret odasına kaydolunması gerekmektedir. İtalyan Vergi Kanunu'nun 162. maddesine göre kalıcı işyeri tanımı arasında şubeler de yer almaktadır (22 Aralık 1986 tarih ve 917 sayılı KHK Bknz.:

<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1986-12-22:917!vig=>).

Kalıcı işyeri veya şube tanımı ise söz konusu kanunda, iş yerinin varlığı ve işyerinin sabit olması ve faaliyetlerin bu sabit yer aracılığı ile yürütülmesi hususlarını kapsamaktadır. Şube, İtalya'da dolaylı bir şekilde faaliyet yürütmek üzere yabancılar tarafından yeni kurulan şirketlerden (subsidiary) ve temsilcilik ofislerinden ayrı bir yapılanmadır. Bu bağlamda, şube ayrı bir tüzel kişilik olmayıp faaliyetlerinden ana şirket sorumludur. İtalya'da Şubeye ilişkin bilgiler, Ticaret Odası bünyesinde yer alan Şirket Kayıt Birimine (Ticaret Sicili-Registro Delle Imprese) kaydedilmektedir.

Kuruluş sürecinin başında, yabancı şirketin söz konusu şube kuruluşuna ilişkin yönetim kurulu olarak; şube kurulumu, şube adresi, şube mali dönemi, yasal temsilcisi vb. gibi aldıkları kararları ve toplantı tutanakları gereklidir. Yine, şube temsilcisinin İtalya'da yerleşik olması, maaş ve şube ile ilgili tüm giderlerin ana şirket tarafından karşılanacağını garanti edilmesi gerekmektedir. Yasal temsilcinin vergi kodu alması, kurulum belgelerinin ve sözleşmenin noter huzurunda imzalanması, tüm bu evrakların Ticaret Odasına ve İtalyan Gelir İdaresi'ne teslim edilmesi ve bu işlemlerin ardından "INPS" olarak da bilinen İtalyan "Sosyal Güvenlik Kurumu"na (Istituto Nazionale Previdenza Sociale) bildirimde bulunulması gerekmektedir. Ayrıca, şirket ana sözleşmesi, şirket sözleşmesi ve yabancı şirket sicil bilgileri de şubenin bulunduğu bölgede Ticaret Siciline kayıtlı olmalıdır. Yabancı şirketlerin İtalya'da birden fazla

şubesi var ise şirket ana sözleşmesi sadece ilk şube kurulduğunda Ticaret Siciline kaydetmek yeterlidir. Yukarıda belirtilen tüm belgeler için İtalyanca bir çeviri sağlamak gerekli olacaktır.

Gerek AB içi gerekse AB dışından firmaların şube bilgileri her zaman Ticaret Siciline kayıt yoluyla yayınlanmalıdır. Söz konusu uygulamalar 89/666 sayılı AB direktifinde de gerekli kılınmaktadır. AB üyesi devletlerin AB içerisinde yer alan işletmeleri kayda almasına ilişkin yükümlülükleri bulunmakla birlikte, AB dışından bir şirketin şube tescili için ek yükümlülükler ülkelere göre değişebilmektedir. Vergi hususuna gelindiğinde ise, yabancı bir şirketin İtalya'daki bir şubesinin toplam geliri, İtalya'da yerleşik diğer İtalyan şirketlerin gelirinin belirlendiği yöntemlere göre hesaplanmaktadır. Ana şirket ile şube arasında maliyet ve gelir tahsislerinin daha iyi tanımlanabilmesi için Transfer Fiyatlandırma Anlaşması hazırlamak faydalı olabilecektir. Bunun için İtalyan Vergi İdaresi tarafından da kullanılan OECD Transfer Fiyatlandırması Rehberi kullanılmasının faydalı olabileceği değerlendirilmektedir

(https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/doing_business_in_italy_2021_2_.pdf)

Temsilcilik Açma Prosedürleri:

İtalyan hukukuna göre temsilcilik için resmi bir tanımlama bulunmamaktadır. Bu nedenle, "OECD Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi"nin (OECD Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters) öngördüğü gereklilikler kapsamında İtalya'da temsilcilik açmak mümkündür. İtalya'daki yabancı şirketlerin tüzel kişiliği bulunmayan temsilcilik ofislerinin faaliyetleri temelde iki unsura dayanmaktadır.

Buna göre temsilcilik ofisleri, yabancı şirket ile şirketin ürün ve hizmetlerini tanıtmak ve diğer ticari olmayan faaliyetler sürdürmelidir. Temsilcilikler, kalıcı ve süreklilik gerektiren bir temsil gerektirmemektedir. Temsilcilik ofisinin açılmasında, yerel ofisin, belli dokümanlarla birlikte, Bölge Ticaret Odası bünyesinde yer alan ekonomik ve idari endekse/sicile -Repertorio Economico Amministrativo (REA-Economic Administrative Index)- kaydolması gerekmektedir. Ana şirket, AB dışında bir ülkede faaliyet gösteriyorsa, bu şirketin kayıtlı bulunduğu ülkedeki İtalyan Büyükelçiliği tarafından düzenlenmiş, şirketin mevcudiyetini doğrulayıcı bir beyan da talep edilmektedir.

Eğer temsilcilik;

- Depolama, teşhir veya yabancı şirketin mallarının teslimi,
- Yabancı şirket için mal alımı veya bilgi temini,
- Kurulacak yabancı şirketin hazırlık faaliyetlerine yardımcı olmak amacıyla kuruluyorsa, vergilendirme açısından sürekli bir yapı olarak görülmemekte ve vergiye konu olmamaktadır.

Vergi açısından, bir temsilcili yabancı şirketin "daimi işyeri" olarak kabul edilmez ve bu nedenle İtalya'da herhangi bir vergilendirmeye tabi değildir. Ancak, temsilcilik ofisinin defter tutması, mali tabloları yayınlaması veya gelir vergisi veya KDV beyannamesi vermesi gerekli değildir. Ancak yapmış olduğu giderleri (örneğin personel giderleri, büro giderleri) belgelemek için olağan hesaplar tutulması gerekir

(https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/doing_business_in_italy_2021_2_.pdf).

Şirketlerin Tasfiyesi ve Feshi

İtalya'da faaliyet gösteren bir şirketin feshi, 4 aşamalı bir süreç gerektirmektedir. Bunlar;

- Şirket tasfiyesindeki motivasyonun belirlenmesi ve tasfiyenin kabulü,
- Tasfiye faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Şirketin ticaret sicilindeki kaydının silinmesi,
- Kurumsal defterlerin Ticaret Sicilinde dosyalanması.

Bütün şirketler için tasfiyenin gerekçeleri benzerlik göstermektedir. Şirketlerin büyük bir kısmı, şirketin yasal süresinin sona ermesi, şirket hedeflerine ulaşılması ya da ulaşılmasının imkânsız hale gelmesi, şirket sermayesinin kanunen öngörülen miktarın altına düşürülmesi, şirket ana sözleşmesinden doğan nedenler ve İtalyan Medeni Kanunu'nun 2484. maddesinde yer alan diğer nedenlerle tasfiye olmaktadır. Tasfiyenin doğal bir şekilde şirket sözleşmesinin süresi sonunda gerçekleşmesi ya da şirket sözleşmesinde belirtilen gerekçeler haricindeki durumlarda tasfiye, şirket tescil gazetesinde yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girmektedir. Tasfiye sürecinin son bulması ile, şirketin tasfiyesi Bölge Ticaret Odasına bildirilerek şirket ticaret sicilinden silinmektedir. Bu işlemler sonrasında ise, tüzel kişilik son bulmaktadır.

Zorunlu tasfiye ise, borçlular, alacaklılar, davacı veya İtalyan Mahkemeleri tarafından talep edilebilmektedir. Bu şekildeki tasfiye, genellikle şirketin borçlarını ödeyememesinden ve iflas etmesinden kaynaklanmaktadır. Zorunlu tasfiye halinde, İtalyan şirketin hissedarları son 3 yıldaki bütün şirket kayıtlarını, şirket faaliyetleri hakkında değerlendirmelerini ve alacaklı listelerini Mahkemeye sunmalıdır. İtalyan şirket iflasını duyurmakta ve Mahkeme bir envanter hazırlamak üzere kayyum görevlendirmektedir. İflastan itibaren 60 gün içinde, kayyum tasfiye takvimi belirlemek zorundadır.

İtalyan İflas Kanunu'na göre (md. 160), finansal sıkıntılar içerisinde ödeme gücünü çeken bir şirket, alacaklılarla konkordatoya gidebilmektedir (Concordato Preventivo). Bu tür bir işlem için, borçlunun ilgili iflas mahkemesine yeniden yapılandırma planı sunması gerekmektedir. Başvuru sonrasında, İflas Mahkemesi belgeleri ve planın uygulanabilirliğini değerlendirmektedir. Mahkeme, alacaklılarla konkordatoya gitmesini kabul ettiğine dair kararını duyurmaktadır. Alacaklıların planı onaylamamaları halinde, prosedür başarısızlıkla sonuçlanmak anlamına gelen "fallimento" ya yani iflasa dönüşmektedir. Fallimentonun amacı, alacaklıların haklarını korumak ve ödeme gücünü içerisindeki şirketi piyasadan silmektir.

İflas (fallimento) şirketin ödeme gücünü içerisinde bulunduğunun kabul edilmesi ile başlamaktadır. İlgili mahkeme tarafından iflas sürecini yürütmek üzere bir kayyum görevlendirmektedir. Kayyum, hâkimin yönlendirmesi doğrultusunda ve alacaklıların gözetiminde, borçlunun varlıklarını toplamak ve satmak zorundadır. Yetkili İflas Mahkemesi, aynı zamanda, işlemleri yönetmek alacaklıların alacakları için bir hâkim atamaktadır. İflas işlemleri, çok sayıdaki prosedürel aşamalar dolayısıyla 1,8 yıldan daha fazla sürmektedir. Etkilerini hala hissettiren finansal kriz dolayısıyla İtalya'daki iflas davalarının artması da mahkemelere ilave yük getirmektedir. Gerek gönüllü gerekse zorunlu tasfiye prosedürleri İtalyan şirketin ticaret sicilinden kaydının silinmesi ile sonuçlanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

İtalya'da sosyal güvenlik sistemi; emeklilik, maluliyet maaşı ve sağlık, işsizlik ödeneği ve aile yardım hizmetlerini içermektedir. Faydalanılacak tutarlar, genellikle biriken sosyal güvenlik katkı payları ile hizmet süresine dayanılarak hesaplanmaktadır. Yöneticiler, proje çalışanları ve kendi hesabına çalışanlar dahil olmak üzere, tüm çalışanlar, İtalyan sosyal güvenlik sistemine dahil olmak zorundadır. Sosyal güvenlik katkıları, "INPS" olarak bilinen İtalyan "Sosyal Güvenlik Kurumu"na (Istituto Nazionale Previdenza Sociale) ödenmektedir. İşçiler Ulusal Kolektif Anlaşmalarınca (NCA- National Collective Agreements) tarafından sağlanan bazı emeklilik fonlarına katılabilmektedir. Yine INAIL olarak bilinen "Ulusal İş Kazaları Sigorta Enstitüsü" (National Institute for Insurance against Accidents at Work) işyerinde gerçekleşen işçi kazalarını ve mesleğe dayalı rahatsızlıklar açısından hemen hemen tüm çalışanları kapsamaktadır.

Diğer yandan, İtalya'da birleştirilmiş tek bir iş kanunu bulunmamaktadır. İş hukuku ile ilgili düzenlemeler, geniş kapsamlı bir şekilde, çok sayıda kanun ve yönetmelik ile düzenlenmektedir. İşveren-işçi ilişkileri ile temel hak ve yükümlülüklerle ilişkin ana kurallar, Anayasa'da ve Medeni Kanun'da (istihdamla ilgili özel düzenlemeler bulunmaktadır) yer almaktadır. Bunun yanı sıra, işten çıkarmaları daha az maliyetli hale getirmeyi ve işe alımlardaki engelleri azaltmayı amaçlayan İşverenler Kanunu'nda da istihdama ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Yine ticaret birlikleri ve ilgili sektörlerin işveren birliklerince imzalanan "İşçiler Ulusal Kolektif Anlaşmaları" ile istihdama ilişkin kural ve koşulları belirlenmektedir. Bu tür kolektif pazarlık sözleşmeleri, belirli sektörlerde çalışma koşullarının yanı sıra minimum ücret ve maaş derecelerini de belirlemektedir.

Medeni Kanun'da, bireysel istihdam sözleşmeleri çalışanların "kategorilerini" belirlemektedir. Buna göre, 4 tür çalışan bulunmaktadır:

- Yöneticiler (dirigenti)
- Orta yöneticiler (quadrati)
- Beyaz yakalı işçiler (impiegati)
- Mavi yakalı işçiler (operai)

İtalya'da yasal bir asgari ücret oranı bulunmamaktadır. Her bir sözleşme düzeyi için minimum ücretler, genel olarak, ilgili Ulusal Kolektif Anlaşmalarındaki sektör tarafından belirlenmektedir. Yasal ilave ödemeler (bonuslar) ve yasal yardımlar bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Ulusal Kolektif Anlaşmaları; kolektif performans bonusları (premi id risultato) ve bireysel performans bonusları ile, ulaşım yardımları ve çağrı üzerine çalışma (on-call work) gibi belli çalışma düzenlemeleri için tazminat öngörebilmektedir.

İtalyan kanunlarına göre maaş ödemeleri 13 aylık taksitler halinde yapılmaktadır. İlave 13'üncü maaş (tredicesima) her sene aralık ayı maaşı ile ödenmektedir. Bazı Ulusal Kolektif Anlaşmaları, 14'üncü maaşın haziran ayında ödenmesini öngörebilmektedir. Ulusal Kolektif Anlaşmaları, aynı zamanda, ödeme tarihlerini ve sözleşmeler çerçevesinde hesaplamaların kurallarını da ortaya koymaktadır (bildirim süresi, hastalık süresince tazminat vs.).

İtalya'da haftalık çalışma süresi 40 saattir. Ancak bazı Ulusal Kolektif Anlaşmaları 40 saatin altında çalışma süresi belirleyebilmektedir. İşçilere asgari olarak haftada en az 1 gün (genellikle

pazar günleri) izin verilmesi gerekmektedir. İstisnai ve geçici iş faaliyetleri, işçilerin izin ve resmî tatillerinde çalışmalarını gerektirebilir. Fazla çalışma, haftalık 40 saatin üzerinde çalışılan saatler olup, haftada 8 saati yılda ise, 250 saati geçmemektedir. Ulusal Kolektif Anlaşmaları, fazla çalışma için belli ilave oranlar getirebilmekte ya da ilave ödemeleri, ilave izne çevirebilmektedir. Yöneticiler çalışma saatlerine ilişkin kurallara tabi değildir.

Yasal yıllık izin süresi, yılda 4 haftadır. Aynı yıl içerisinde en az iki hafta izin alınması gerekmektedir. İki haftaya kadar kullanılmayan izinler tahakkuk yılını takip eden 18 ay içerisinde alınması zorunludur. Çalışanlar yalnızca iş akdinin feshedilmesi durumunda kullanılmayan izin yerine ödeme alma hakkına sahiptir. İşçilerin 3 günlük ödemeli hastalık izin kullanma imkânı bulunmaktadır. Hamilelerin ise, doğumdan 2 ay önceden başlamak ve doğumdan 3 ay sonra tamamlamak üzere 5 aylık doğum izni mevcuttur.

Şirketler belli sayıda engelli işçi istihdam etmek zorundadır. 15-35 arası çalışanı olan şirketler 1 engelli, 36-50 çalışanı olan şirketler 2 engelli, 51'den fazla çalışanı olan şirketler %7 oranında engelli işçi istihdam etmek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan şirketler için idari yaptırımlar bulunmaktadır. Ancak, finansal zorluk içerisindeki firmalar, bu zorunluluktan geçici süre ile muaf tutulabilmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

İtalya'da bankacılık sistemi düzenlemeleri temel olarak AB mevzuatına dayanmaktadır. Nitekim, Avrupa Birliğinin işleyişine ilişkin anlaşmanın Kurumsal Hükümler Birinci Başlık altında yer alan madde 288 kapsamında, "Kurumlar, Birliğin yetkilerinin kullanılması için tüzük, direktif, karar, tavsiye ve görüşler kabul eder." hükmü amirdir. İtalyan bankacılık ve kredi sistemi 1 Eylül 1993 tarih ve 385 sayılı Konsolide Bankacılık Kanunu (KBK) kapsamında düzenlenmiştir (<https://www.bancaditalia.it/compiti/vigilanza/intermediari/Testo-Unico-Bancario.pdf>).

Konsolide Bankacılık Kanunu temel olarak bankacılık alanında kuralları belirleyen ve kredi otoritelerinin yetkilerini tanımlayan temel yasal düzenlemedir. İtalya'da bankacılık alanında kuralları belirleyen otoriteler, CICR-Comitato Interministeriale per il Credito e il Risparmio-Kredi ve Tasarrufların Bakanlıklar Arası Komitesi, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, İtalya Merkez Bankası'dır. İtalya'da finansal piyasalar ise, 24 Şubat 1998 tarih ve 58 sayılı Konsolide Finans Yasası ile düzenlenmektedir. İtalya Merkez Bankası'nın ve diğer denetim makamlarının organizasyonu, sorumlulukları ve operasyonlarına ilişkin diğer önemli düzenlemeler, 19 ila 29. maddelerde "tasarrufların korunmasına ilişkin yasa" olarak adlandırılan 262/2005 sayılı Kanunda yer almaktadır (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2005-12-28;262>).

Birincil mevzuat kaynağı olarak yukarıdaki kanunlar esas teşkil etmekle birlikte, ikincil mevzuata ilişkin düzenlemeler, İtalya Merkez Bankasının teklifleri ile alınan CICR kararlarıdır. Ayrıca, İtalyan Merkez Bankası ve Ulusal Şirketler Borsa Komisyonu (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (CONSOB)) tarafından yayınlanan kurallar ve düzenlemeler de ikincil mevzuata örnek teşkil etmektedir. Bankaların yatırım hizmetlerini gerçekleştirirken, CONSOB'un düzenlemelerine uymaları gerekmektedir (<https://www.consob.it/web/area-pubblica/tuf-e-regolamenti-consob>).

Tüm bunların yanı sıra, İtalya'da Bankacılık alanında, AB'nin direktif, yönetmelik ve kararları da yukarıda sıralanan kanunlarla birlikte uygulanmaktadır. Bu kapsamda, 2013/36/AB, 2014/65/AB, 2015/2336 sayılı AB direktifleri temel alınmaktadır. Denetim Otoritesi olarak İtalyan Merkez Bankası, finans aracılarının sağlıklı ve ihtiyatlı bir şekilde yönetilmesini, finansal sistemin genel istikrarını ve verimliliğini ve ayrıca denetlenen kurumlar tarafından konuyla ilgili hükümlerin yerine getirilmesini gözetir.

İtalya Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası Yönetim Kuruluna katılımı ile Eurosystem para politikası kararlarına katkıda bulunmaktadır. İtalya Merkez Bankası'nın temel işlevi, ekonominin kalıcı gelişimi, mali ve finansal istikrar için gerekli şartları sağlamaktır. İtalya Merkez Bankası, Avro Bölgesinde tek para politikasının kararlarına katkıda bulunur ve Avrupa Merkez Bankası Sistemi'nin bir parçası olarak kendisine atfedilen diğer görevleri yerine getirir. Avrupa Merkez Bankası tarafından alınan kararların, kredi kurumlarıyla yapılan operasyonlar, açık piyasa işlemleri ve tarafların inisiyatifi ve zorunlu rezervin yönetimi yoluyla, ulusal alanda uygulanmasını sağlar. Avrupa Merkez Bankası tarafından belirlenen kurallara uygun olarak döviz işlemleri yapabilir ve kendi para rezervlerini yönetir. Avro sisteminde tanımlanan kotaya dayalı olarak avro kâğıt paralarının üretiminden, dolaşımın yönetiminden ve sahtecilikten sorumludur. İtalya Merkez Bankası düzenleme ve kontrol yetkilerini kullanarak ödeme sisteminin düzenli işleyişini teşvik eder. Para politikası konusunda kendisine atfedilen görevleri ve diğer kurumsal işlevlerin performansını daha etkin hale getirmek için ekonomik-finansal ve yasal alanlarda yoğun bir analiz ve araştırma faaliyeti yürütmektedir.

İtalya'da bankacılık sisteminde yer alan banka türleri:

- Bankalar
- Yatırım Bankaları
- Tasarruf Bankaları
- Resmi Kredi Kuruluşları
- Kooperatif Bankalar

Kooperatif Bankaları: üyelerine finansal hizmetler sağlayan ve yerel halkın ihtiyaçlarına hizmet eden kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır.

Ortaklık Kooperatif Bankaları: Öncelikle üyelerine hizmet sunarlar. Her üyenin sahip olduğu hisse sayısına bakılmaksızın bir oy hakkı vardır.

Yerel Kooperatif Bankaları: Bankanın faaliyet gösterdiği bölgede çalışan veya ikamet eden gerçek ve tüzel kişilere hizmet vermektedir. Borç verme faaliyetleri aracılığıyla bir kooperatif bankası, yerel toplumun refahını, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini teşvik eder.

Kar Amacı Gütmeyen Kooperatif Bankaları: Amacı kar dağıtmaktan çok adil bir sonuca ulaşmaktır (<https://thebanks.eu/bank-categories/cooperative-banks-in-Italy>).

Şube sayısı dikkate alındığında İtalya'nın en önemli 5 bankası şu şekilde sıralanabilir: Intesa Sanpaolo (2726); Unicredit (2270); Banco Bpm (1399); BPER Banca (1362); Banca Monte dei Paschi di Siena (1.323) (<https://www.tuttitalia.it/banche/classifica/>).

İtalya'da Banka Hesabı Açma:

Temel olarak kara para aklamayı önleme mevzuatı ve vergi kaçakçılığının önlenmesi sebebiyle, dünyada bazı uluslararası sistemler kullanılmaktadır. AB ülkelerinde Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 100 ülke tarafından CRS – Common Reporting Standards sistemi kullanılmaktadır. Söz konusu uygulamaların temel özelliği, ortak bilgi paylaşımında bulunularak kara para aklama ve vergi kaçakçılığının önüne geçmektedir. Bu kapsamda, bir ülkede banka hesabı açmak isteyen kişi ve şirketlerin vergisel bakımdan yükümlülüklerinin belirlenmesinde ülkede ikamet edenler (Resident) ve ikamet etmeyenler (Non-Resident) ayırımına göre banka hesabı açılabilir.

Resident veya non-resident hesaplar arasında nakit çekme, para yatırma, para gönderimi, kredi kullanımı vb. gibi temel bankacılık işlemleri açısından önemli bir fark olmamaktadır. Ancak, bir non-resident hesabının işlem yapma ücretleri daha yüksek olabilmektedir. Diğer taraftan, non-resident hesaplar için CRS sistemi herhangi bir kara para aklama veya vergi kaçakçılığı durumunda Bankalara önemli sorumluluklar ve para cezaları yüklediğinden hesap açma işlemlerinde uzun süreler ve sorunlar yaşanabilmektedir. Bu kapsamda, banka hesabı açarken, büyük ve kurumsal bankalar ve bu bankaların büyük ölçekteki şubeleri mevzuat ve uygulama bakımından daha deneyimli personelleri bulundurabileceğinden tercih edilmektedir.

İtalya'da non-resident bir banka hesabı açmak için gerekli belgeler bankadan bankaya değişebilmekle birlikte talep edilen belgeler arasında, geçerli bir kimlik (Pasaport), İtalyan vergi numarası (Codice Fiscale), kara para önleme uyumluluğu, oturma izni, çalışma belgesi veya iş sözleşmesi olabilmektedir. Genel olarak yüz yüze ilk randevudan sonra kara paranın önlenmesi kapsamında banka tarafından araştırma yapıp belirli bir süre sonra tekrar randevu verilecektir. İtalya'da banka açma süreci bu sebeplerle zaman alabilmektedir. Bu süreçte, uluslararası işlemlere açık kredi kartı ve banka kartı, e-cüzdan uygulamaları gibi alternatiflerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

İtalya'da Banka Lisans Alımına İlişkin Prosedürler:

İtalya'da Bankacılık faaliyeti gerçekleştirebilmek için gerekli başvurular İtalya Merkez Bankası'na yapılmalıdır (Banca d'Italia). Gerek yeni bir banka kurulması gerekse de şube açılışı için aynı prosedürlerin uygulanması gerekmektedir. Bankacılık için başvurular İtalya Merkez Bankası, Kurumsal Denetim İlişkileri Servisi, Bankalar ve Diğer Aracı Kuruluşlar Kuruluşları Birimi'ne (riv@pec.bancaditalia.it) gönderilmelidir.

Diğer taraftan topluluk bankası söz konusu olduğunda, (Avrupa Merkez Bankası tarafından tanınan), İtalya Merkez Bankası'ndan izin almak gerekli olmayıp, menşe ülkenin yetkili makamının İtalyan Merkez Bankası'na bildirimde bulunması yeterlidir. AB dışında bir bankanın İtalya'da şube açması için, İtalya Dışişleri Bakanlığı'na danışıldıktan sonra ve müteakibiyet koşulları dikkate alınarak İtalya Merkez Bankası tarafından yetkilendirilmektedir. Detaylı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<https://www.bancaditalia.it/compiti/vigilanza/intermediari/business-in-italia/attivita-bancaria/index.html?dotcache=refresh>

Vizeler

İtalya turistik vize ücretleri, konsolosluk harç bedeli, vize başvuru merkezi işlem ücretleri ve ek hizmet bedellerini içermektedir. İtalya'ya yapılacak olan seyahatin türü ve kalış süresine göre vize ücreti İtalya Konsolosluğu tarafından belirlenmektedir. İtalya vizesi ücreti döneme göre güncellenebilmektedir. İtalya vize işlemlerinden önce güncel vize ücret bilgilerinin İtalyan Konsolosluğu vize bölümünden teyit edilmesi gerekmektedir. 12 yaş altı çocuklar İtalya vize ücretinden muaf tutulmaktadır.

İtalya vizesi başvurularında evraklarının eksiksiz şekilde ibraz edilmesi gerekmektedir. İtalya vizesi başvuruları, evraklardaki bilgilerin yanlış, eksik, hatalı, tutarsız olması durumunda ret ile sonuçlanabilmektedir. Ancak bu ret kararı yeni bir başvuru yapılması için bir engel teşkil etmemektedir. Belli bir zaman sonra yeniden başvuru yapılabilir. Schengen vizesinin reddedilmesi durumunda vize için ödenen ücret geri alınamamaktadır. Vize ret mektubunu aldıktan sonra itiraz dilekçesiyle doğrudan İtalyan Başkonsolosluğuna veya İtalya Ankara Büyükelçiliğine başvuru yapılması gerekmektedir.

Çok girişli İtalya vizesi alabilmek için evrakların eksiksiz olarak sunulmuş olması, daha önceki Schengen vizelerinizin doğru kullanılmış olması, çok girişli vize talebi için gerekçelerin evraklar ile desteklenmesi gerekmektedir. Oturma izinleri, yabancı uyruklu kişinin kaldığı ilde yetki sahibi olan Polis Merkezi (Questura) tarafından İtalya'da (Konsolide Göç Yasası'nın 5. maddesi gereğince) verilmektedir.

Yabancı uyrukluların oturma/ikamet izni için ülkeye varıştan itibaren 8 iş günü içinde (Pazar ve tatil günleri hariç) başvuruda bulunmaları gerekmektedir. İtalya'ya ilk kez ikamet izni başvurusunda bulunacak olan 16 yaş ve üzerindeki yabancı uyruklu kişilerin İtalyan Devleti ile bir uyum anlaşması imzalamaları gerekmektedir.

İtalya İçin Vize Türleri:

Eğitim / Mesleki Eğitim Amaçlı Vize: İtalya'da yapılacak eğitim süresince geçerlidir.

Aile Birleşimi İçin Vize: Verildiği tarihten itibaren bir yıl geçerlidir; yeniden birleşme başvurusunun onaylanmasının ardından sponsore edilen göçmen aile üyelerine verilir.

İş Vizesi (Belirsiz, Sabit Süreli Veya Mevsimsel İş Sözleşmeleri): Bu vize türü sadece Bölge İdaresi/Valilik (Prefettura) nezdindeki Göçmenlik Bürosu'ndan (Sportello Unico per l'Immigrazione – SUI) çalışma izni/otorizasyonu alındıktan sonra verilebilir. AB dışında ikamet eden bir vatandaşla iş ilişkisine girmek için, İtalyan işverenler veya İtalya'da yasal olarak ikamet eden yabancılar, çalışacakları bölgedeki Göçmenlik Bürosu'na bir göçmen işçiyi işe almak için bireysel olarak izin başvurusunda bulunmalıdır.

Serbest Meslek Sahipleri İçin Vize: Endüstriyel, mesleki, el sanatları veya ticari sektörlerde faaliyet gösteren serbest meslek sahipleri söz konusu faaliyetlerini (düzenli bir şekilde yürütülen bir faaliyet olmak kaydıyla) için bu vizeye başvurulabilir. Bir şirket veya ortaklık kurmak; kurumsal yönetim pozisyonlarında çalışmak amacıyla bu vizeyi almak isteyen yabancı

uyruklu kişiler, bu tür faaliyetlerle ilgili olarak, İtalyan vatandaşları için talep edilen aynı mesleki ve ahlaki gereklilikleri karşılamak zorundadır.

Oturma izninin süresi, giriş vizesi tarafından öngörülen şekilde olacaktır ve hiçbir durumda aşağıdaki süreleri geçemez:

- Ziyaret, iş ve turizm amacıyla 3 ay,
- Mevsimsel çalışma için 9 ay,
- Sertifikalı bir eğitim veya mesleki eğitim kursuna katılmak için 1 yıl; bu tür izinler çok yıllık kurslarda uzatılabilir,
- Serbest meslek, süresiz iş sözleşmeleri ve aile birleşimi amacıyla 2 yıl,

İlgili koşullara uygunluğun doğrulanabilmesi için, ikamet izninin yenilenmesi başvurusunun oturma izninin sona erme tarihinden en az 60 gün önce oturma izni sahibinin ikamet ettiği bölgedeki Polis merkezine (Questura) sunulması gerekmektedir. Daha önce alınmış bir oturma/ikamet izninin türünün dönüştürülebilmesi için yabancı uyruklu bir kişinin önce ikamet ettiği ildeki Valilik (Prefettura) nezdindeki Göçmenlik Bürosu'ndan yetki alması ve daha sonra Questura'daki iznin dönüştürülmesi için başvurusu gerekmektedir.

Vizeler için İtalya Büyükelçiliği sayfasından ayrıntılı bilgi edinmek mümkündür (https://ambankara.esteri.it/ambasciata_ankara/it/).

Çalışma ve Oturma İzinleri:

İtalyan mevzuatına göre AB dışı ülkelerin vatandaşlarının İtalya'da çalışabilmesi için çalışma vizesi, iş ve oturma izni almaları gerekir. Çalışma müsaadesi için başvurular Bölge İdaresi (Prefettura) nezdindeki göçmenlik masasına yapılması gerekmektedir.

Çalışma müsaadeleri İtalya'daki aynı iş sektöründeki istihdam durumu ve her yıl belirlenen yabancı işçi kotaları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Çalışma müsaadesi alabilmek için izlenmesi gereken prosedür sırasıyla aşağıdaki gibidir:

1. İtalya'daki işveren firma tarafından başvuru formu doldurulması,
2. Bölge çalışma ofisleri (Ufficio Provinciale del Lavoro) ve Polis merkezinden (Questura) ön müsaade (nulla osta provvisorio/ mukavatname) alınması,
3. İlgili kişinin bulunduğu ülkedeki İtalyan konsoloslukuna çalışma ve oturma vizesi için başvurusu,
4. Ülkeye giriş vizesi alındıktan sonra 30 gün içerisinde Oturma izni için (permesso di soggiorno) İçişleri Bakanlığının ilgili birimlerine başvurulması ve aynı zamanda, işe başlanılmasını müteakip 5 gün içerisinde Çalışma Bakanlığı bölge çalışma ofislerine sürekli çalışma izni (permesso di lavoro) için başvurusunun yapılması.

İtalyan makamlarından "çalışma izni" aşağıda belirlenen usul ve esaslar üzerinden yürütülmektedir:

Talep Edilecek Çalışma İzinleri Türleri:

- Serbest çalışanlar için (lavoro autonomo)
- Bağlı çalışanlar için (lavoro subordinato)

Başvurunun Yapılacağı Makamlar: Belediyeler (Comuni), Valiliklerin göçmen büroları (Prefecture), Postaneler.

Başvuru Ücreti: Telematik damga ücreti 16,00€, Postanelerden başvuru ücreti 30,00€, Elektronik izin belgesinin basım ücreti 30,46€.

(https://www.poliziadistato.it/statics/40/0554_initaliainreqola_english.pdf,

<https://www.poliziadistato.it/articolo/10617>)

Postaneler vasıtasıyla oturma izni başvurusu AB üyesi olmayan ülke vatandaşları için hazırlanmış olan iki adet sarı bantlı zarf (kit) tedarik edilmek suretiyle yapılmaktadır. Bu zarflar başvuran kişi ile birlikte oturacak aile fertleri için tek tek doldurulmalıdır (14 yaşın altındaki aile bireyleri hariç). Her bir aile ferdi için 30,46€ başvuru ücreti alınmaktadır.

Valiliklerin göçmen büroları ve belediyeler vasıtasıyla oturma izni başvurusu, her ildeki vilayet binasındaki ilgili kısımda görevlilerin yardımı ile yapılır (prefettura, comune). Başvuru sahipleri, oturma izinlerinin ilgili makamlarca değerlendirme süresi boyunca İtalyan İçişleri Bakanlığınca belirlenen dönemlerde (tatiller, dini bayramlar) ülkelerini ziyaret edebilirler.

Oturma İzni Alımı İçin Tedarik Edilmesi Gereken Belgeler:

- Başvuru formu
- Geçerli vizeye sahip pasaport
- Kimlik belgesi fotokopisi
- 4 adet yakın zamanda çekilmiş fotoğraf
- 16,00 € tutarında telematik damga pulu
- Oturma izni türüne göre farklılık gösteren diğer gerekli belgeler.

İtalya'da şirket kurmak isteyen vatandaşlar, ilk etapta, şirket kuruluş çalışmaları esnasında hizmet alacakları İtalya'daki hukuk bürosunun adresini, geçici olarak, şirketin resmi adresi (domicilio adresi) olarak gösterebilir. İtalya'da yapılan tüm bürokratik işlemler için gerekli olan vergi numarasını (codice fiscale) alabilmek için İtalya'da "domicilio" adresine sahip olmak şarttır.

Şirket kuran ve/veya ortak olan kişinin, şirket kurulduktan sonra İtalya'da fiziki olarak sürekli kalma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu durumda, vatandaş, İtalya'daki herhangi bir hukuk bürosuna muhasebe ve hukuki işlerini yürütme yetkisi veren bir kontrat imzalayıp (hukuk bürosuyla minimum 1 yıllık kontrat imzalanmak suretiyle) kurulan şirketin muhasebe kayıtları ve şirket ile resmi makamlar arasındaki ilişkileri/yazışmaları yürütme yetkisini hukuk bürosuna verebilir. Bu durumda, hukuk bürosunun adresinin "domicilio" adresi olmasında aykırı bir durum yoktur.

Şirket kurmak ve/veya bir şirkete ortak olan vatandaşlarımız, söz konusu kuruluş işlemleri tamamlandıktan hemen sonra İtalya'da oturma izni almaya hak kazanmamaktadır. Bu sebepten ötürü, iş sebebiyle oturma izni alana kadar iş vizesiyle İtalya'ya giriş ve çıkış yapmaları gerekmektedir. İtalya'da iş sebebiyle oturma izni almak için başvuru yapacak kişilerin ekonomik şartlarının yeterliliğini (gelir düzeyi, ev kirası vb.) belgelemesi (kira kontratı, maaş bordrosu, banka hesabı vb.) istenmektedir.

Bu şartlar çerçevesinde, şirket kuran kişinin ve/veya şirket ortağının, İtalya'da iş sebebiyle oturma izni alabilmesi için 2 alternatif mevcuttur. Bunlardan ilki, şirket gelirlerini beyan etmek suretiyle "oturma izni" talep etmek olacaktır. Bu süreç yaklaşık 1,5 yıl sürebilir. Örneğin; şirketin Ocak ayında kurulduğu ve şirket bilançosunu Haziran ayında teslim edildiği varsayımından yola çıkılırsa, şirketin mali durumuna ilişkin ilk belgeler şirketin kurulmasından 1,5 yıl sonra üretilmiş olacaktır. Ancak bu süre aşıldıktan sonra, şirket geliri beyan edilebilecek ve ilk oturma izni başvurusu yapılabilecektir (gelir ister şirkete ister şahsa ait olsun öngörülen sınırlamalar mevcuttur). Başvuru tarihinden itibaren, bürokratik süreç başlamış olacak ve oturma izni başvurusunun kabul edilmesi ve verilmesi için gerekli süre İtalyan otoritelerine bağlı olacaktır.

İkinci seçenek, şirket sahibinin, kurulan şirkette maaşlı olarak çalıştığını belgelemesidir. Bu durumda, oturma izni için başvuru yapıldığında, maaş bordrosu beyan edilecek ve şirket gelirinin İtalyan resmi makamları tarafından talep edilen sınırlara ulaşmasını beklemeye gerek kalmayacaktır (Şirketin ilk birkaç yıl içerisinde gelir üretmek hususunda zorluk çekebileceği göz önüne alınarak bu seçenek sunulmaktadır). Bunun yanı sıra, maaşlı kişilerin de iş sebebiyle oturma izni alabilmesi için belli bir gelir düzeyine sahip olması gereklidir. Söz konusu limitler (income capacity) İtalyan İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

İtalya'da iş nedeniyle oturma izni başvurusu yapmak isteyen şahıslar güncel bilgilere İtalyan İçişleri Bakanlığı'nın (<https://www.interno.gov.it/it/temi/immigrazione-e-asilo/modalita-dingresso/visto-e-permesso-soqgiorno>) sitesinden İngilizce olarak ulaşabilirler.